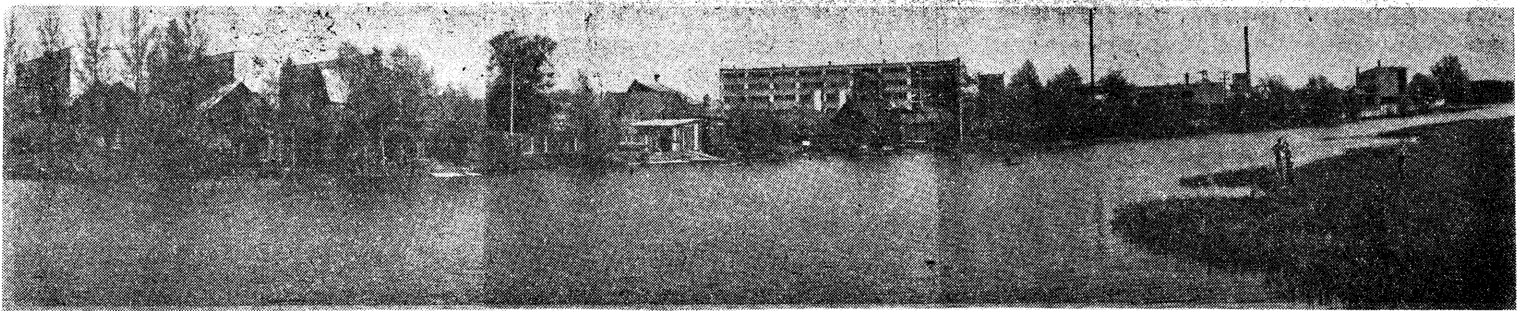

Васількова. *Фота Янкі Цялушэцкага*

Ніва

ТЫДНЁВІК ГП БГКТ

№ 32 (858) ГОД XVII БЕЛАСТОК 6 ЖНІЎНЯ 1972 г. ЦАНА 60 гр.

Дзяўчына і васількі. *Фота А. Карпюка.*

А ўторак. Першая палавіна ліпеня. На кірмашы ў Заблудаве заводжу гутарку з гаспадарамі, якія прывезлі сюды прадаваць мінулагоднюю бульбу.

— Ураджай? — паўтарае маё пытанне вусаты селянін. — Так, сёлета ён добры... але што з гэтага... вунь, зноў суне чорная халера! — паказвае на цёмную хмару, якая наплывае з гэтага боку небасхілу, дзе над дахамі заблудаўскіх дамоў стырчаць вежы царквы і касцёла.

— Ой, патанцуем мы ў гэтым годзе з касой па полі, ды патанцуем! — адзываецца другі гаспадар. — А то і старэнькага серпіка прыдзецца перапрасіць...

— Бо людзі шкадавалі грошай на навозы і неадпаведныя іх прапорцыі прымянялі, — дабаўляе нейкі белабрысы юнак.

— Бач, кураня курыцу хоча вучыць! — адказвае яму гэты вусаты.

Іх спрэчкі спыняе нейкі купец на бульбу. І я развітваюся з імі, ды кіруюся ў недалёкую сядзібу мясцовых улад.

Сярод парнага дня першы халаднейшы вецярок апавяшчае набліжэнне буры. І сапраўды, гадзіну пазней над Заблудавам быццам абрываецца хмара, а цёмнае неба штораз рассвятляюць бліскавіцы.

— Труднае ў гэтым годзе будзе жніво, — гаворыць старшыня прэзідыума заблудаўскай ГРН Зыгмунт Каспшак. — Пасля такой навальніцы, як гэтая, зноў дзесяткі гектараў збожжа паклоніцца зямлі пад цяжарам свайго калосся.

На тэрыторыі, падпарадкаванай заблудаўскай ГРН, прыдзецца збіраць ураджай амаль з чатырох тысяч гектараў. Больш палавіны гэтай плошчы займае азіміна, перш за ўсё — жыта, амаль паўтары тысячы гектараў прыпадае на ярыя пасевы. Тут першынство належыць ячменю і аўсу.

— Вось цікава, — уключаецца да нашай гутаркі аграном, інжынер Тодар Галай, — пшаніца «грана данькоўская белая» вытрымала напор дажджу і буры ды ўся стаіць. І авес, асабліва гэты нямецкі — «флемінгвайс» — абараняўся перад стыхіяй. З нашых назіранняў вынікае, што вылажыла яго не больш чым у 15 працэнтах, калі ў той жа час жыта, у першую чаргу гэтае, што не было адпаведна падкормленае штучнымі ўгнаеннямі, ляжыць у звыш 50 працэнтах.

— Што ж вы тады робіце, — пытаю старшыню, — каб аблегчыць сялянам гэтае труднае жніво?

— Нашы магчымасці абмежаваны, — адказвае ён, аднак што маглі, тое зрабілі. Перш за ўсё правялі мы кантроль падрыхтоўкі да жніва сельскагаспадарчай тэхнікі, якая знаходзіцца ў гуртках і міжгурткоўскіх базах. Правяралі таксама забеспячэнне крамаў у тавар і запасныя часткі. Затым усе гэтыя праблемы абмеркавалі мы на спецыяльнай сесіі ГРН, якая адбылася ў нас 2 ліпеня г.г. Радныя, прысутныя на гэтай сесіі, не ўносілі нейкіх прэтэнзій у адрас механізатараў. Пры нагодзе аднак вылезла наверх адна вельмі балючая справа, якой і я тут прамаўчаць не магу. На палях заблудаўскай ГРН меліярацыйнае прадпрыемства праводзіць зараз дрэнацыю. Мы разумеем, што гэта неабходна, што працу трэба размеркаваць

(Працяг на стар. 4)

СЯЛЯНСКАЕ СЛОВА УЛ. ГАЙДУКА

Беларускае таварыства мае сярод сваіх членаў людзей, якія з яго дзейнасцю звязаны амаль, як кажа прымаўка, ад калыскі. Вось Уладзімір Гайдук з вёскі Тарнопаль за Нараўкай, ледзь навучыўся пісаць літары, слаў у «Зорку» «артыкулы», а неўзабаве і «вершыкі». У вершах якраз выявіўся яго паэтычны талент, якому астаўся верны дагэтуль. У апошніх месяцах выйшаў у выдавецтве ГП БГКТ томік яго «сялянскіх вершаў». Назву сваіх вершаў акрэсліў гэтак сам Уладзімір Гайдук, калі ў перадз'ездаўскай кампаніі да VII з'езду БГКТ сцежкамі сярод жытоў і праз лес даехалі мы да сялібы Гайдукоў у Тарнопалі. Вёска не проста звычайная вёска, а рассеяныя купінамі кварталы вёскі. Шэсць іх назваў мой размоўца. Калісь былі самастойнымі асабнічымі адзінкамі, потым для адміністрацыйнай выгады злучылі іх пад адной назвай Тарнопаля.

Уладзімір Гайдук, якога шчаслівa застала ля клуні, спаленага сонцам і вятрамі, у рабочай вопратцы, з'яўляецца дэлегатам на VII з'езд ГП БГКТ у верасні ў Беластоку.

Хачу ведаць яго думкі пра ролю і дзейнасць таварыства, яго пастулаты на з'езд.

Мала па-малу з размовы выклёўваюцца галоўныя погляды Уладзіміра Гайдука, гаспадара, селяніна. Справы вёскі, селяніна і сельскага жыцця «цяжкага» — вось што найбольш упарта нуртуе гэтага чалавека. Яго пастулаты ідуць у тым напрамку, каб таварыства ў сваёй дзейнасці шырэй і больш клапатліва займалася «не толькі песняй, але і навозамі і жыццём селяніна, каб жыццё гэтае было штораз лепшае».

Гаворыць таксама пра тое, што падае роля старэйшых сялян і ўвогуле сялян у жыцці і дзейнасці нашага таварыства. Дзе прычына? «Быў пявятовы з'езд у Гайнаўцы. Там з вёскі старых сялян увогуле не было. Крыху моладзі, інтэлігенцыя».

На тэму культурных зацікаўленняў на вёсцы і культурнага руху: «Усе кажуць, што не кладзецца гэтая справа, ды як людзі зацікавяцца, калі яны на вёсцы не маюць часу. Тыдзень чалавек не брыецца, з'есці няма калі».

Для іх, сялян, важна, каб таварыства выпрацавала формы супрацоўніцтва з ГС-амі, сельскагаспадарчымі гурткамі, а не толькі з ЗМВ. Для іх на вёсцы важныя ўсе ўстановы, непасрэдна звязаныя з сельскагаспадарчай прадукцыяй. Ад іх яны чакаюць у першую чаргу дапамогі. Напрыклад у Тарнопалі хочуць мець клуб. Не для таго, каб зараз у ім «выбухнула»

Працяг на стар. 4

САМАДЗЕЙНІКІ З КЛЯШЧЭЛЯЎ

Ад двух гадоў актыўна дзейнічае ў Кляшчэлях, Гайнаўскага павету, 9-асабовы харавы калектыў, які вядзе Аляксандр Лукашук з Гайнаўкі. Рэпетыцыі хору адбываюцца ў мясцовым ГОК-у. У рэпертуары калектыву ёсць польскія, беларускія і рускія песні. Сярод больш таленавітых спевакоў вылучаюцца: Ларыса Жылко, Марыся Ліхота, Цэліна Сакалоўская, Аліна Юзвюк, Галена Жылко, Валя Жарначук, Валя Вярэмчук, Браніслава Невяроўская, Андрэй Невяроўскі і Ніна Такаюк.

Кляшчэлеўскі хор выступае з мастацкай праграмай у розных мясцовасцях свайго і іншых паветаў. Апошнім часам даваў ён канцэрты ў Арэшкаве, Старых Юхах (Элцкі павет) і ў Нарве. Варта адзначыць, што цяпер шматлікія гурткі ЗМВ, якія дзейнічаюць на Гайнаўшчыне, ахвотна запрашаюць харавы калектыў да сябе.

*

Танцавальны калектыў дзейнічае ў Кляшчэлях больш двух гадоў. Налічвае ён 14 асоб. Працай яго кіруе загадчыца ГОК — Яўгенія Такаюк. Танцавальны калектыў мае багаты танцавальны рэпертуар, у тым ліку лявоніху, польку, абэрак, гапак, казачок, паланез і іншыя танцы.

Тэкст і фота Я. Цялушэцкага

Кляшчэлеўскі хор.

Танец у выкананні кляшчэлеўскіх танцораў.

Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

СВЕТ

ЛЮДАБОЙЧАЯ ІНТЭРВЕНЦЫЯ

27 ліпеня г.г. Міністэрства замежных спраў ДРВ апублікавала мемарандум на тэму новай эскалацыі амерыканскай вайны супраць Дэмакратычнай Рэспублікі В'етнам.

Ад пачатку красавіка г.г., гаворыцца ў мемарандуме, адміністрацыя ЗША павялічыла бамбардзіроўкі Паўночнага В'етнама. У след за гэтым наступіла замініраванне і блакада партоў ДРВ. Ад пачатку красавіка па першую палову ліпеня г.г. авіяцыя ЗША зрабіла больш 20 тыс. баявых палётаў над Паўночным В'етнамам. За гэты перыяд адбылося каля 5 тыс. налётаў.

Бамбардзіроўкі і абстрэл з караблёў VII Флота тэрыторыі ДРВ сведчыць аб людабойчым характары гэтых атак, а мэта іх — знішчэнне як найбольшай колькасці людзей.

ЛІКВІДАЦЫЯ УСТАШСКІХ ДЫВЕРСАНТАЎ

Саюзны сакратар па ўнутраных справах Югаславіі паведаміў, што органы бяспекі знішчылі групу ўсташскіх дыверсантаў і тэрарыстаў, закінутых нядаўна ў краіну. З 19 чалавек, якія ўваходзілі ў састаў гэтай групы, 17 ліквідавана.

У паведамленні адзначаецца, што актыўную дапамогу ў барацьбе са злачынцамі аказала насельніцтва тых раёнаў, у якіх дзейнічалі тэрарысты.

ФІНАНСАВЫЯ ЦЯЖКАСЦІ

Згодна з паведамленнем міністра фінансаў ЗША, у мінулым фінансавым годзе дэфіцыт бюджэту федэральнага ўрада склаў 23 мільярды долараў. Падобны дэфіцыт, як указваюць эканамічныя аглядальнікі, выкліканы ў асноўным пастаянным застоем у эканоміцы. Амерыканскі міністр фінансаў прызнаў, што ў гэтым фінансавым годзе дэфіцыт бюджэта можа павялічыцца да 27 мільярдаў долараў.

ДАЛЕЙШАЯ ДАПАМОГА

Ад 17 да 27 ліпеня прабывала ў Савецкім Саюзе дэлегацыя Арганізацыі вызвалення Палесціны са старшынёй Выканаўчага камітэта Ярысам Арафатам.

Дэлегацыя АВП падкрэсліла, што дапамога, якую аказвае Савецкі Саюз арабскім народам, у тым ліку і народу Палесціны, мае важнае значэнне для паспяховай барацьбы арабаў з ізраільскай агрэсіяй, барацьбы за свабоду і грамадскі прагрэс.

ПЕРШАЕ ПАРАЖЭННЕ

Італьянскі ўрад на чале з Андрэоці ў часе свайго кароткага існавання атрымаў паражэнне ў парламенце. Прынятая парламентам, супраць становішча ўрада, папраўка да закона аб пенсіях прадбачвае павелічэнне ў параўнанні з папярэднімі планамі на 135 мільярдаў ліраў у год пенсіі пенсіянерам, якія дагэтуль мелі найніжэйшыя пенсіі.

Папраўка была запрапанавана камуністамі і сацыялістамі.

САМАГУБСТВЫ

ФРГ залічваюць да краін з найвялікшай колькасцю самагубстваў. У год адбірае сабе тут жыццё 13.000 чалавек.

Апрача гэтага некалькі тысяч чалавек не дасягае сваёй самагубчай мэты і ў асноўным аплочвае гэта здароўем.

(АК)

БССР

ПРЫЁМ У МІНСКУ

Агенцтва БЕЛТА паведамляе: з выпадку нацыянальнага свята адраджэння Польшчы генеральны консул Польскай Народнай Рэспублікі ў Мінску А. Валяшак 21 ліпеня наладзіў прыём. На прыёме прысутнічалі кіраўнік дэлегацыі Таварыства польска-савецкай дружбы, якая прыбыла ў Мінск для ўдзелу ў Днях савецка - польскай дружбы і польскай культуры ў БССР, намеснік загадчыка аддзела культуры ЦК Польскай аб'яднанай рабочай партыі Я. Касак, члены дэлегацыі — пісьменнік, дэпутат сейма В. Жукроўскі, член прэзідыума Таварыства польска-савецкай дружбы С. Вішнеўскі, а таксама дэлегацыя работнікаў польскага бюро падарожжаў «Орбіс».

(...) Прыём прайшоў у цёплай, сяброўскай абстаноўцы.

ПОЛЬСКІЯ ДНІ

У гарадах і вёсках Беларусі — у сувязі з нашым ліпеньскім святам — праходзілі Дні савецка-польскай дружбы і польскай культуры.

У Мінску ў Палацы культуры прафсаюзаў была наладжана выстаўка вырабаў народнай творчасці ПНР. Экспанавана 250 народных вырабаў, сярод якіх — дываны і габелены, нацыянальныя ўборы, усемагчымыя вырабы з дрэва, лазы, саломы, скуры, металу, паперы, дзесяткі лялек-сувеніраў.

✲

Наведвальнікі Акруговага дома афіцэраў у Мінску мелі магчымасць пазнаёміцца з кнігамі выдавецтва Міністэрства нацыянальнай абароны Польскай Народнай Рэспублікі і польскім плакатам.

Тут выступіў польскі пісьменнік Войцех Жукроўскі, які расказаў аб дзейнасці выдавецтва, кніжкі якога знаходзіліся перад вачыма прысутных.

✲

У Мінску дэманструецца выстаўка жывапісу і графікі «Савецкі Саюз вачыма польскіх мастакоў». На выстаўцы паказана 80 работ польскіх майстроў выяўленчага мастацтва. Яна дае багатае ўяўленне аб тым, як успрымаюць польскія мастакі жыццё і працу савецкіх людзей.

✲

Гомельская абласная бібліятэка правяла тэматычны вечар «Нацыянальнае свята Польскай Народнай Рэспублікі». На вечары быў зроблены агляд новай польскай літаратуры, выступілі чытачы, якія пабывалі ў ПНР.

✲

Магілёўская абласная бібліятэка наладзіла выстаўку «Польская Народная Рэспубліка», рыхтуе вечар польскай паэзіі.

✲

Беларускае тэлебачанне правяло тэлевізійны фестываль польскіх дакументальных фільмаў. Прэм'ерай гэтага фестывалю стаў фільм «Вітаем вас», які расказвае аб гасцінным народзе Польшчы, аб прыгажосці і багацці старажытнай польскай зямлі.

✲

У кніжных магазінах Мінска і іншых гарадоў можна атрымаць цяпер навінкі польскіх выдавецтваў.

(вр)

ПОЛЬШЧА

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО

25 ліпеня адбылося пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП, на якім была зроблена ўсебаковая ацэнка выканання Нацыянальнага гаспадарчага плана за першае паўгоддзе г.г. На добрыя вынікі вялікі ўплыў мела большая прадукцыйная актыўнасць рабочых калектываў і працэсы інтэнсіфікацыі сельскагаспадарчай прадукцыі. Паспяховыя вынікі за першае паўгоддзе з'яўляюцца прадпасылкамі карысных прагнозаў на другое паўгоддзе.

Апрача таго, Палітбюро абмеркавала і прыняло праграму дзеяння ў напрамку паляпшэння публічнага парадку ў краіне.

ВІЗІТ Э. ГЕРКА

26 ліпеня І сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк наведаў Люблінічыну. Правёў ён сустрэчу з будаўнічым калектывам фабрыкі абутку ў Хэлме Любэльскім. І сакратар ЦК ПАРП цікавіўся перспектывамі развіцця гэтай фабрыкі. На сустрэчы з членамі Экзекутывы Павятовага камітэта ПАРП Э. Герэк знаёміўся з найважнейшымі праблемамі гэтага 40-тысячнага горада і яго прамысловымі аб'ектамі. Затым першы сакратар наведаў паасобных перадавых гаспадароў і некалькі кааператываў. Цікавіўся ён актуальнымі эканамічна-грамадскімі праблемамі і перспектывамі развіцця гэтага рэгіёну.

ПАСЯДЖЭННЕ ПРЭЗІДЫУМА ЎРАДА

28 ліпеня адбылося пасяджэнне Прэзідыума ўрада, на якім была разгледжана праблема ўпарадкавання сістэмы права. Другой важнейшай праблемай, якую абмеркаваў Прэзідыум ўрада, быў праект далейшага развіцця электрыфікацыі сельскай гаспадаркі.

СУСТРЭЧА Э. ГЕРКА І П. ЯРАШЭВІЧА

24 ліпеня І сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк і старшыня Рады Міністраў П. Ярашэвіч сустрэліся з прадстаўнікамі чыгуначнікаў. На сустрэчы прадстаўнікі найвышэйшых палітычных і адміністрацыйных улад праінфармавалі чыгуначнікаў аб далейшай мадэрнізацыі ПКП і аб паляпшэнні сацыяльна-бытавых умоў рабочых ПКП.

СУСТРЭЧЫ Г. ЯБЛОНСКАГА

24 ліпеня старшыня Рады Дзяржавы Г. Яблонскі правёў сустрэчу з моладдзю і паланійнымі дзеячамі з розных бакоў свету. Сустрэча прайшла ў сардэчнай атмасферы. На заканчэнне яе госці знаёміліся з Бельведэрам.

✲

26 ліпеня Г. Яблонскі наведаў Варшаўскае ваяводства, у якім правёў сустрэчы з рабочымі МБМ і мясцовымі сялянамі. Старшыня Рады Дзяржавы цікавіўся ўборкай збожжавых культур у ПГР-ах, кааператывах, сельскагаспадарчых гуртках і ў паасобных сялян Мазоўша.

НОВЫ ПЕРАХОД МЯЖЫ

1 жніўня быў адкрыты новы пераход мяжы ў Германскую Дэмакратычную Рэспубліку ў ваколіцы Сяняўкі Згажэлецкага павету. Пераход будзе адкрыты цэлыя суткі.

(ця)

ВАЯВОДСТВА

ТАВ. ЗДЗІСЛАЎ КУРОЎСКІ СЯРОД МОЛАДЗІ

26 ліпеня гэтага года І сакратар ВК ПАРП у Беластоку З. Куроўскі разам з А. Кіцманам — дырэктарам Беластоцкага будаўнічага трэсту, В. Вацлавікам — І сакратаром ПК ПАРП у Аўгустове, К. Пятроўскім — намеснікам кіраўніка аддзела прапаганды ВК ПАРП у Беластоку і Б. Заслонам — старшынёй ВП ЗМС у Беластоку наведаў вакацыйнае студэнцкае будаўнічае прадпрыемства, якое працуе ў Аўгустоўскім павеце.

Тав. З. Куроўскі пазнаёміўся з ходам будаўнічых прац, сацыяльнымі ўмовамі, у якіх працуюць студэнты, вынікамі і арганізацыяй працы. Затым тав. З. Куроўскі агледзеў будову новага аб'екту, які ўзводзіцца ў навучальна-адпачынкавым цэнтры ЗМС у Борках коштам 11 мільёнаў злотых. Адбылося таксама спатканне тав. З. Куроўскага з рабочай моладдзю Беластока, якая прабывае на адпачынку ў летнім лагеры ў Борках.

НАД СПРАВАМІ ГАСПАДАРКІ

Адно з вядучых прамысловых прадпрыемстваў Беласточчыны — фабрыка «Ухвыты» свой вытворчы план на першае паўгоддзе гэтага года выканала ў 104,8 прац., у тым ліку ў 111,4 прац. рэалізавала заданні па экспарту (прададзена заграніцу прадукцыі вартасцю каля 8 мільёнаў дэвізовых злотых). Гэтых паказальных вынікаў рабочы калектыў «Ухвытаў» дабіўся ў асноўным дзякуючы павышэнню прадукцыйнасці працы.

Цяпер перад беластоцкімі «Ухвытамі» адкрываюцца шырокія перспектывы далейшага развіцця — паміж нашай краінай і СССР падпісана доўгатэрміновае гандлёвае пагадненне на пастаўку ў брацкі Савецкі Саюз вырабаў гэтай фабрыкі.

Справамі эканомікі фабрыкі і гаспадарчага развіцця ўсяго нашага краю займалася 27 ліпеня бягучага года канферэнцыя рабочага актыву «Ухвытаў», у працы якой прынялі ўдзел міністр фінансаў ПНР Стэфан Ендрыхоўскі, сакратар Ваяводскага камітэта ПАРП у Беластоку Міхал Недзведзь, кіраўнік гаспадарчых устаноў нашага ваяводства.

НОВАЕ ПРАДПРЫЕМСТВА ЎСТУПІЛА Ў СТРОЙ

У Моньках пачала працаваць новая сучасная малачарня, пабудаваная коштам 75 мільёнаў злотых. У часе, калі яна дасягне планаванай магутнасці, у малачарні будзе працаваць 170 чалавек, а прадукцыя за суткі складзе 105 тысяч літраў спажывецкага малака, 5,7 тоны сыроў, 2 тоны малака ў парашку, 4 тоны масла, значная колькасць іншых малочных прадуктаў.

КАМБІНАТ У КВЕТКАХ

Вядомы тэкстыльны камбінат «Фасты» ў апошні час набыў славу фабрыкі ў кветках і зелені. Па закліку партыйнай і маладзёжнай арганізацый камбіната рабочыя, а асабліва моладзь, актыўна прыступілі да грамадскага пачыну ў заляненні і ўпрыгожанні свайго прадпрыемства. Кожны працаўнік камбіната клапоціцца пра эстэтыку і чысціню свайго рабочага месца, адпаведна сучасным вымаганням апрацавана візуальная інфармацыя, вакол будынкаў камбіната робяцца скверыкі, клумбы з кветкамі, а ўвосень будуць пасаджаны сотні дэкаратыўных дрэў.

(мг)

NIEDZIELA 6.VIII.

8.10 Program dnia. 8.15 „Przypominamy, radzimy". 8.35 „Nowoczesność w domu i zagrodzie". 9.00 „Cafe Rose" — film TVP („Stawka większa niż życie"). 10.15 „Tatuś od święta" — film fab. czechosł. 11.20 „Melanezja" (II) — rep. film. („W cztery świata strony"). 12.10 XI Festiwal Moniuszkowski w Kudowie Zdroju — rep. film. 12.40 Dziennik. 12.55 „Przemiany". 13.50 Dla dzieci: J. Wilkowski — „Niebieski migdał" („Ula i świat"). 14.15 „Skansen nad Narwią" („Wielcy znani i nieznani") — Adam Chętnik. 14.50 „Z ludowej szkatuły" — program folklorystyczny. 15.20 „Monachium przed Olimpiadą". 15.50 „U progu Olimpiady" („W starym kinie"). 16.50 „Estradowe spotkania". 17.55 Sprawozdanie sportowe. 18.45 „Brzegi lepkie od ropy" — film dok. ang. („Świat, który nie może zaginąć"). 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Ostatni lot Albatrosa" — film radz. odc. IV (ostatni). 21.10 PKF. 21.20 „Uśmiech i piosenka hiszpańska" czyli „Romanse o miłości i zdradzie"). 22.05 Magazyn sportowy.

PONIEDZIAŁEK 7.VIII.

16.40 Program dnia. 16.45 Dziennik. 17.05 „Świerszcz, wieczorny muzykant" — film jap. 17.25 „Echo stadionu". 17.50 „Idź tam gdzie są ryby" — film dok. jap. 18.25 „Trzy tysiąclecia" — o sztuce meksykańskiej od czasów hiszpańskich — film węg. 18.45 „Eureka". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Letni Przegląd Teatru TV: F. Dostojewski — „Bracia Karamazow". 22.45 Dziennik.

WTOREK 8.VIII.

10.00 „Nad jeziorem" — film fab. radz. 16.40 Program dnia. 16.45 Dziennik. 16.55 „Oferty". 17.15 „Zakładowy weekend". 17.45 Ekran Młodych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Nad jeziorem" — film fab. radz. 22.45 „Kontakty". 23.15 Dziennik.

ŚRODA 9.VIII.

10.00 „Kobieta w bieli" — film franc. odc. IV. 16.40 Program dnia. 16.45 Dziennik. 16.55 „Teleferie". 17.30 Sprawozdanie z międzypaństwowego spotkania w lekkiej atletyce Polska — Francja. 19.00 TV Kurier Warszawski. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Kobieta w bieli" — film franc. odc. IV. 20.55 PKF. 21.05 „Świat i Polska". 21.35 J. S. Bach — Kantata RWV 201 — „Spór Febusa z Panem". 22.25 Dziennik. Wiadomości sportowe 22.45 „Wspomnienia olimpijskie".

CZWARTEK 10.VIII.

16.40 Program dnia. 16.45 Dziennik. 16.55 „Perspektywy techniki". 17.30 Sprawozdanie z międzypaństwowego spotkania w lekkiej atletyce Polska — Francja. 19.00 TV Kurier Kielecki. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Przypominamy, radzimy". 20.05 „Miodowy miesiąc" — film fab. ang. 21.25 „Ekspres nr 6". 21.50 Polski Film Dokumentalny — filmy Festiwalu Krakowskiego. 22.30 Dziennik. Wiadomości sportowe.

PIĄTEK 11.VIII.

10.00 „Późne popołudnie" — film fab. pol. 11.30 „Zatoka Wielorybów" film dok. („Człowiek i morze"). 16.30 Program dnia. 16.35 Dziennik. 16.45 ITP — magazyn. 16.55 „Teleferie". 17.50 Magazyn Medyczny. 18.20 TV Kurier Mazowiecki. 18.40 „Cesarz Wiluś i Zielony Balonik" — felieton E. Lipińskiego („Historia polskiej karykatury"). 19.00 „Turystyka i wypoczynek". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Zatoka Wielorybów" — film dok. („Człowiek i morze"). 20.30 „Kraj". 21.10 Teatr TV: Beaumarchais — „Wesele Figara". 22.35 Dziennik.

SOBOTA 12.VIII.

10.00 „Miquette i jej matka" — film fab. franc. 11.35 Przerwa. 16.20 Program dnia. 16.35 Program I proponuje. 16.45 Dziennik TV. 16.55 „Nie tylko dla pań". 17.15 „Z kamerą wśród zwierząt". 17.45 „Tadè" — film Tele-Aru. 18.05 „Drogami współczesności" — rep. 18.40 „Pegaz". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 „Miquette i jej matka" — film fab. franc. 21.55 Dziennik. Wiadomości sportowe. 22.20 „W sobotę wieczór" — włoski program rozrywkowy.

Piątek, 4 sierpnia

8.15 Film fab. 10.05 Śpiewa P. Lisicjan. 16.00 Festiwal TV. Ukraina. 17.25 Film fab. 19.30 Festiwal TV. Ukraina.

Sobota, 5 sierpnia

9.30 Filmy animowane. 10.30 Przegląd międzynarodowy. 10.45 Szkatułka muzyczna. 11.00 W. Majakowski. 12.15 Film fab. 14.20 Spotkania muzyczne. 16.10 W świecie zwierząt. 17.00 Film fab. 18.00 Koncert.

Niedziela, 6 sierpnia

7.30 Filmy dokument. 8.15 Kiosk muzyczny. 9.00 Koncert. 9.40 Białe i czarne. 10.00 Film animowany. 11.05 Nowiny. 13.10 Dla żołnierzy. 13.40 Nowiny dnia. 13.50 Filmy animowane. 14.20 Światła cyrku. 15.00 Klub filmowy. 16.25 Film fab. 18.00 Piłka nożna. Szwecja — ZSRR. 21.10 Program młodzieżowy.

ДЗЕЦІ З ГАРКАВІЧ

Ехалі ў Гаркавічы. Каня паганяў дзядзька.

— Горача! — маці зняла з плячэй хусту, яе чорны колер пасівеў ад пылу.

Бацька гутарыў з дзядзькам: — ...Кажаш, на Пятра і Паўла будзе па ўсім?..

Пясок сыпаўся з колаў, трашчаў. Ля Паповай гары блішчэла азерца, вострa блісkалі купы аеру.

— Піць хочацца, — мне захацелася піць. Маці заглянула ў вочы, адвярнулася і страсянула хусту над сцежкаю; па тоўстай яе шыі сцякаў пот.

— Паганяйце каня, мужчыны! Няма чым дыхаць... — складвала хусту роўненька, рог з рогам. — Бацьку, не рассядайся так! — папракнула бацьку; ён забываў, што не адзін.

— Пясок па калодкі, — адказаў дзядзька. — Но-о, Буланая! — падагнаў кабылу... — ...На Пятра і Паўла будзе па ўсім... — тлумачыў ён бацьку пшанічным голасам.

— Чаго табе цесна?! — запёкся бацька. Маці не адказала. — ...Да Пятра і Паўла, ого, не паспеюць...

Фурманка загрукатала на каменнях. Колы з жалезнымі абручамі ляскаталі, воз трымаўся. Моцна падкідвала, маці ўхапілася за гнаяўку і за бацьку, я — за клыніцу, ушчаперыўся.

Перад канём расступіліся людзі, якіясьці дзеці. Большы хлопец — лысы, выгалены да скуры.

— Дзеці з Гаркавіч, — сказала маці.

— Але, — дзядзька невядома чаму падтакнуў і заціх. Напэўна не глядзеў на іх.

— Сядайце, хлопцы, — загаварыў да іх бацька. Менавіта, загаварыў, а не сказаў. Усё роўна як бы: «Ідзеце, хлопцы?» Каб пачуць: «Ідзем».

Гэта адгануў лысы, зацяты:

— Не трэба, блізка. Дзякуем.

Маці аглянулася наперад. Хіба здзівілася:

— Даязджаем да Гаркавіч!

— Чаго хочаш: сем кіламетраў, — сказаў бацька.

— І гэтыя дзеці дзень у дзень хо- дзяць у школу аж у Крынкі!? — маці паспачувала ім, але я адчуў папрок мне: школу маю на месцы, а вучуся напэўна горш ад іх, гэтых на дарозе.

— Ага... — дзядзька штосьці гаварыў.

Я прыкмеціў, што за плячыма хлопцаў мяшочкі, вуглаватыя з кніжкамі і сшыткамі.

Не спадабаліся яны мне.

Ішлі спакойным крокам, зайшлі на конскі след, каб не падбіцца, босыя. Меншыя і меншыя, зніклі.

Сакрат Яновіч

БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ № 164

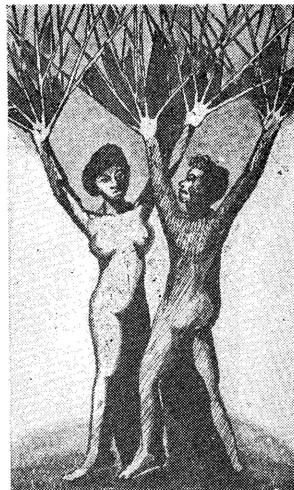
I

Над святою вадою — вербы-літаніі,
ціша у цішы, гранне у гранні.
Усё сёння далёкае блізкім нам стала,
сябе нам замала і свету замала.
І ў свеце і ў нас тое ж самае гранне,
над намі павіслі вербы-літаніі.

II

Колькі ж часу яшчэ у тапольі
сонца нюхаць
зялёным носам.
Красавік толькі выйшаў у поле,
у росы.
у дрэвах і ў глебе нясмеласць —
сарамлівасць святой мадонны,
падстаўляе зямля сваё цела
пад промень.
Асцярожнасць — з зімы суровай,
што забралі зямлі адвагу —
адхіліць вясна замовай,
магіяй.

Алесь Барскі

АСТАТНІ ЗВАНОК

Астатні званок
прагучаў
так ціха,
жаласна,
як бы
чагосьці шкадаваў,
не, ён не шкадуе,
гэта
у душы маёй
збіраецца
жаль.
Званок нармальна
звоніць,
ён верыць,
што на
другі год
нас сустрэне зноў.
Я таксама веру,
але мяне
смуціць
двухмесячная
разлука.

Ніна Гаўрылюк

РЭЛЯЦЫЯ З ВЭСІЭЛЯ

у молодэі
добрэ нас прынялі
усёго на столах было
я мусіт з 28 кілішкаў выпіў
і нэ быў піяны
але Петька
бачу Петька
ка - пе
ка - петь
ка - ка
потым музыкі былі
а бодай іх
Лектроны здаецьця грэлі
нуй
ка - кррр
ка - ака
лі - лі
як я пушоў
в кружок молодых
кажу тобіэ
доломодіў
а дэж
скачут як холера
я за імі
30 ліет
туолько
фрррр
нуй заводолёны
а потым
як мы шчэ хлёбонулі
хлёб - да
нуууу - да
сонце вставало
а я думаў зайшло

на трэті дэнь,
прывэзлі мэнэ Ф'ятом.

Зося Сачко

КАМЕНЬ

звычайны камень палявы
матэрыі згустак, неразбіты атам
накшталт чалавечай галавы
я ўбачыў на дарозе каля хаты

лазілі па ім нікчэмы
дзень і ноч з яго цякло
быццам нейкі філасофскі тэмы
са шчылін патрэсканага лоба
струменіліся ў святло

у гэты час,
прамовіў ён —
з мільёнаў вас
такіх як вы
за гадоў мільён
быць можа
створыцца
такі вось
камень
палявы.

Я. Чыквін

БУДЗЕ ЖНІВО

Каласы
цяжка кладуцца на зямлю.
Хутка
будуць стаяць снапы акуратна.
Каса
заблішчыць ў жыце залацістa.
Яна
роўненька ўсё збожжа скосіць,
Поле
астанецца пустое, ціхае, чыстае.
Вецер
ў каласах не загуляе,
Дождж
ў каласах не зашуміць,
Пот
салоны увойдзе ў зямлю,
Хлеб
затое будзе для ўсіх.

Ірэна Баравік

ДЭБЮТ • ДЭБЮТ • ДЭБЮТ

ІРЭНА ПУЧКО

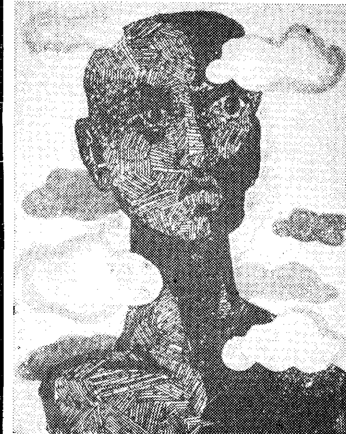

Жыву ў вёсцы Янова (Гайнаўскі павет), дзе я таксама скончыла пачатковую школу. Ужо тут пісала я беларускія вершы, некаторыя з іх пасылала ў «Зорку». Цяпер вучуся я ў Агульнаадукацыйным ліцэі ў Бельску, дзе атрымала прамоцыю ў трэці клас. Беларуская літаратура надалей цікавіць мяне, таму і цяпер пішу беларускія вершы.

МОЙ СМЕХ

У калысцы дзяцінства
Смяялась я
радасна, шчаслівa, шчыра.
Не знала,
Што смех можа быць іншы.
Са смеласцю
З калыскі сваёй вызірнула
І...
Выпала на свет вялікі,
Туды,
Дзе смутак туманам сцелецца,
Чэрнь вабіць жаласць,
А бель толькі надзею.
І калі смутак
Падаў мне кроплямі ў сэрца,
Я плакала
І...
Смяялась
Голасна,
гучна,
Каб заглушыць боль сэрца.
Смяялась няшчыра,
І забыла

Пра смех мой шчаслівы ў калысцы.

ЖНЯЯ

Як жняя на пастаці стала —
Серп маланкаю бліснуў,
Загаварыла жыта.
Як жняя на пастаці стала,
Цэлы загон снапамі
Пакрыўся.
Як жняя на пастаці стала —
Серп маланкаю бліснуў...

Уладзімір Гайдук

МАР'Я СЕМЯНЮК

Нарадзілася я 22 кастрычніка 1954 г. у Махнатым на Гайнаўшчыне. Тут закончыла пачатковую школу і паступіла ў Бельскі беларускі ліцэй. Цяпер з'яўляюся вучаніцай трэцяга класа. Вельмі люблю беларускую мову. На гэтай мове пішу вершы і апавяданні. Ад лютага г.г. выступіла як карэспандэнт на старонках «Нівы» пад псеўданімам «Алеся» (спачатку «Янка»).

* * *

І гары ж ты агеньчык чырвоны,
Асвятляй і цяпло нам давай.
А прыдзецца, у сэрцах мільёнаў
Разгарыся пламеннем як май.

У людской ты душы разгараеш
І зноў гаснеш... А часам і не.
Тады ў думках існуе заўсёды,
Хто ўнутры цябе сам разгарне.

І не гасні ж у нас ты ніколі,
Бо ж не трэба, каб ты пагасаў.
Трэба шчасця і радасці болей...
Ды палай ты, заўсёды палай.

Пачатак на стар. 1

СЯЛЯНСКАЕ СЛОВА УЛ. ГАЙДУКА

культурная праца, але проста каб у нядзелю было куды зысціся. Але ў Тарнопалі хочуць мець клуб селяніна. Ім нават абяцаў гэта ГС у Нараўцы. Ды як часта бывае з нашымі гэесамі, на абяцанках канчаецца, а нават не канчаецца, бо абяцанкі цягнуцца ў вечнасць. А людзі, нарэшце, змучаныя нявыкананымі абяцанкамі, перастаюць і думаць, чаго раней дамагаліся. І яшчэ пра клуб: Тарнопаль падрыхтаваў прыгожую кватэру, «лёкаль» для будучага клуба ў хаце гаспадара Бельскага.

Раблю неадкладны вывад, што сярод тутэйшых тарнопальскіх людзей жыве і энтузіязм, і энергія, і дысцыпліна. У свой час ім паставілі ўмову: для адкрыцця клуба павінны арганізаваць ПР. Арганізавалі, пакончалі ПР, а клуба як не было, так і няма.

Летам праца ў полі, а зімой «што зробіш у гэтай глушы», дзе нават зайчыкі, алені і ваўкі шукаюць людской кампаніі і прыбягаюць на парог, заглядаюць у вокны.

Але... адзываецца нота сялянскай упартасці ў Валодзі Гайдука: «Будзем яшчэ гаварыць з хлопцамі, штось арганізаваць».

Пра «Лявоніху». Не падабаецца цяперашняя «Лявоніха». «Усё Баба Еўка і шлагеры». Страціла яна свой твар. Гавораць, што гэта сучаснае, але не сучаснае гэта, а гарадское. Няма там народнасці. А ёсць жа беларускія калішнія песні, цікавыя... Патрэбен мастацкі беларускі калектыў, які б працаваў на тутэйшых песнях, на народных звычаях. Няхай гэта будзе ў сучаснай форме. «Ды каб і да такога Тарнопаля прыязджаў, каб «артысты» не рабіліся важнымі, каб быў гэта калектыў аператыўны, каб і на мураве мог выступаць».

Пра свае вершы. Іх тэмы дыктуе Уладзіміру Гайдуку само сялянскае жыццё. «Гэта, як кажуць, маё хобі».

Адзін з яго апошніх вершаў, надрукаваны ў «Ніве», сатыра на тарнопальскую малачарню, паварушыў нараўскі ГС. Сам прэзас гэсу выбіраецца прыехаць у Тарнопаль, даследаваць справу малачарні і... верша.

Вера Лейчук

Шляхецкі домік ў Ласоснай

Шляхецкі домік у Ласоснай. Парадны пад'езд.

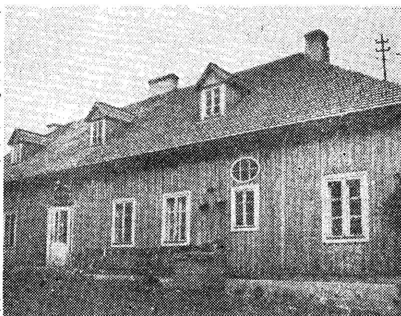
Паводле хронік, апошнім уладальнікам маёнтку быў патомак фундатараў — Сапоцька. У канцы мінулага стагоддзя прадаў ён маёнтак Ільяшэнцы. Ільяшэнка фактычна пражываў у Францыі і толькі летам прыязджаў сюды на дачу. Зразумела, што дом, які быў прызначаны на дачу, перабудаваны ў сярэдзіне на ўзор 19-вечных мяшчанскіх дамоў.

У часе апошняй вайны «дворык» быў знішчаны, а адбудаваны ў 1965 годзе. Зараз тут змяшчаецца станіца для турыстаў. На жаль, турысты сюды рэдка заязджаюць, хаця ваколіца, цішыня і свежае паветра — ідэальныя.

Тэкст і фота А. Карпюк

Сярод плантацый дзікіх ружаў недалёка ад Саколкі знаходзіцца цікавы па сваёй архітэктуры шляхецкі драўляны домік. Побач з домікам вялікі сад і дзве сажалкі. Унізе цякуць чыстыя воды рэчкі Ласосна, у якой можна лавіць смачную рыбу стронгу.

«Дворык» у Ласоснай з'яўляецца помнікам старадаўнасці. Паводле надпісу, які адкрылі кансерватары гэтай будоўлі, шляхецкі домік у Ласоснай пабудаваны ў 1772 годзе. Арыгінальны «дворык» перш за ўсё тым, што не характэрны яму нарожныя алкеры, вежы і выступы. Унутры можна дашукацца ўзораў мураваных палацыкаў з XVII стагоддзя. На Падляшшы, а нават у цэлай Польшчы не сустракаецца такая архітэктурная форма.

...а так выглядае дворык ззаду.

Пачатак на стар. 1

Труднае жніво

на цэлы год... Аднак каб вы пабачылі, як такі бульдозер або гусенічны трактар танцуе сярод амаль даспелага жыта! Сэрца баліць, калі глядзіш на гэта. А гэтыя меліяранты нікога не слухаюць. «Нам сказана, — гавораць, — і мы робім!»

Так, несумненна, гэта звычайны гаспадарчы вандалізм. Таго, што ўжо знішчана, ніхто не верне, а рэкампенсату можа вызначыць толькі суд. Дык вернемся да таго, што асталося на полі. Там, дзе толькі можна будзе, пойдуць машыны. Яны чакаюць хлебаробаў у сельскагаспадарчых гуртках у вёсках Зяркі, Астраўкі і Крыніцкае, а таксама ў міжгуртковых базах, якія знаходзяцца ў самым Заблудаве і ў Фальварках Тыльвіцкіх. Маюць яны разам тры камбайны, амаль 30 снапавязалак і 26 абмалотачных агрэгатаў. Шмат машын, асабліва лягчэйшых, знаходзіцца таксама ў руках сялян.

Загадчык Заблудаўскай машынатрактарнай базы Гіпаліт Пашкевіч гаварыў, што найбольш клопату ў іх ад гэтага, што няма ахвотных да сезоннай працы ў якасці памочнікаў трактарыстам — так званых «зачэповых». Зарабіць можна добра, але праца цяжкая і ўсяго ледзь на 3—4 тыдні.

Іншага роду клопат мела кіраўніцтва МБМ у Фальварках Тыльвіцкіх. Паставілі яны на рамонт у ПОМ-е Беластокі 7 сваіх трактараў, а пасля аказалася, што не маюць чым заплаціць. Дык ПОМ не хацеў ім выдаць адрамантаваных машын. Вымушаны былі рассудзіць іх вышэйшыя ўлады.

На развітанне з Заблудавам зазіраю ў мясцовы ГС-аўскі рэстаран, а там — фармальны натоўп, аж кішыць. Схаваўшыся ад праліўнога дажджу, сяляне спакойна і бестурботна частуюцца півам.

Дык і я спакойна адправіўся дамоў.

В. Рудчык

Нядаўна Палітбюро нашай партыі разглядала і зацвердзіла ўрадавую праграму адносна развіцця сельскагаспадарча-спажывецкага промыслу. Беласточчына мае тут своеасаблівы ўдзел. З'яўляецца ваяводствам, дзе перавышае сельская гаспадарка, а паўстаючы промысел мае быць іменна промыслам, абапіраючымся на нашай «сыравіне», г.зн. спажывецкі промысел.

Славу ў краіне, а нават за яе межамі прыносіць Беласточчыне малачарства. Аб гэтым хай сведчаць сімвалы — адзін пераходны сцяг перайшоў на ўласнасць беластоцкай малачарскай спулдзельчасці, а ў мінулым годзе заняла яна другое месца ў краіне.

МАЛАКОМ ПЛЫВУЧАЕ

Што датычыць агульнай скупкі малака, дык Беластоцкае ваяводства знаходзіцца на 5 месцы ў краіне, а дынаміка ўзросту скупкі належала да найвышэйшых. Варта ведаць, што ў 1971 г. скуплена ў нас 350 мільёнаў літраў малака, у 1972 г. запланавана купіць 372 мільёны літраў, а на 1975 г. прадбачана прыняць ад гаспадароў 440 мільёнаў літраў малака. Аднак прадугледжваецца, што колькасць, прадбачаная на апошні год пяцігодкі, будзе выканана ў бягучым годзе.

З чым найвялікшыя клопаты? Клопаты нашага малачарства гэта тое, што не ў сілах перапрацаваць пастаўляемага гаспадарамі малака. Проста — ніхто не лічыўся з фактам, што павышэнне цаны на малако настолькі павялічыць пастаўкі.

Малачарскія заводы працуюць без перапынку цэлыя суткі. Праведзена мадэрнізацыя некаторых заводаў, некаторыя заводы разбудаваны. Такім чынам павялічаны прадукцыйныя здольнасці малачарства дадаткова на 500 тыс. літраў у дзень. А доказам на гэта хай будзе тое, што дагэтуль (пачатак ліпеня) не дапушчана да марнатраўства. Побач з тым ідзе вельмі добрая якасць вырабаў. На 20 малачарскіх спулдзельняў толькі адна не мае знаку якасці, а тры з іх мае знак найвышэйшай сусветнай якасці.

Аднак каб забяспечыць перапрацоўку малака ў 1975 г. неабходна пабудаваць два вялікія малачарскія заводы апрача 299 пунктаў скупкі малака. Заводы, якіх кошт больш паўмільярда злотых, а сутачная перапрацоўка аднаго завода 300 тыс. літраў малака прапануецца пабудаваць у Бельску і ў Саколцы. Толькі пабудова такіх двух заводаў можа абяспечыць поўную перапрацоўку пастаўляемага гаспадарамі малака ў канцы пяцігодкі. Гаспадары хутчэй далі прадукцыю, чым гэта прадбачалі пастановы і таму інвестыцыі ў беластоцкім малачарстве — гэта неабходнасць.

А як выглядае продаж малочных прадуктаў? Мы ў сваім ваяводстве з'ядаем толькі 12 прац. агульнай прадукцыі нашых малачарняў, а гэта абазначае, што з'яўляемся ваяводствам прадукцыйным, а не кансумпцыйным. Не трэба нікога пераконваць, што і ў нас людзі павінны больш карыстацца малочнымі вырабамі.

Каб заахвоціць, малачарская спулдзельчасць уводзіць новыя вырабы. Напрыклад, сыраў прадукуецца ў нас 12 гатункаў, а ў бягучым годзе ўваходзіць на рынак 3 новыя гатункі. У будучым годзе ў продаж паступіць малако ў спецыяльнай беззваротнай апакоўцы, а гэтага лета ў пяці гарадах ваяводства ўведзена продаж такіх малочных напіткаў як ягурт і полькрэм.

У бягучай пяцігодцы беластоцкая малачарская спулдзельчасць намерана больш падрабязна сачыць за патрэбамі кансументаў. Дзеля гэтага пабудуецца 20 узарцовых крамаў з малочнымі прадуктамі, якія з аднаго боку будуць прыкладам, як павінны быць прадаваны малачарскія прадукты, а з другога — будуць служыць як крытэрый запатрабавання.

На вёску са сваімі вырабамі малачарская спулдзельчасць стараецца дастацца праз свае пункты скупкі малака, дзе інсталюецца адпаведныя прылады як лядоўкі, маленькія складзікі і т.п.

Аднак патрэбна большая ўвага вясковага гандлю. Што праўда, гандаль вясковы ахвотна бачыць пашырэнне малочных прадуктаў у сваіх крамах, але наракае на неадпаведныя памяшкальныя ўмовы. Гэта праўда. Нам аднак здаецца, што ў такіх вёсках як Кляшчэлі, Нарва, Нараўка, Орля і т.п. можна б хутчэй выдзяліць адпаведныя памяшканні ці куткі з адпаведнымі халадзільнымі прыладамі. Людзей трэба ўжо вучыць карыстацца малочнымі, усё новымі прадуктамі.

Аляксей Карпюк

Беларуская літаратура — Аляксандр Барщэўскі

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

ВІНЦУК ДУНІН-МАРЦІНКЕВІЧ — ЧАСТКА VII

Драматургія. Апрача паэзіі, Марцінкевіч займаўся таксама драматургіяй. Прыкладам гэтага жанра была ўжо вядомая нам «Сялянка». Да гэтага жанра трэба аднесці дзве п'есы: «Пінская шляхта» і «Залёты». П'есы гэтыя былі напісаны пасля 1863 года, гэта значыць тады, калі ў польскай літаратуры канчаткова памёр рамантызм і нарадзіўся пазітывізм. Пазітывізм з'яўляецца сінонімам крытычнага рэалізму. Галоўны дэвіз гэтага напрамка заключаўся ў захаванні пісьменнікамі вернасці ў адносінах да рэчаіснасці і да жыцця простага чалавека.

П'есы Марцінкевіча з'яўляюцца доказам пераходу творчасці Марцінкевіча з пазіцыі сентыменталізму на пазіцыю крытычнага рэалізму. У п'есах гэтых не суб'ектыўныя рэальнасці, не фікцыі, а толькі рэчаіснасць выходзіць на першы план.

Твор «Пінская шляхта» быў напісаны пісьменнікам у 1866 годзе. Яго тэматыка моцна асаджана ў рэальнасцях беларускага дробнашляхецкага жыцця. Галоўная інтрыга, галоўная праблема твора праяўляецца ў парадоксе: дзеці кахаюцца, а бацькі свараццa. Такая інтрыга не была ў літаратуры з'явай новай. Пачынаючы ад Шэкспіра прайшла яна праз усе літаратуры Еўропы. Скарыстаў яе таксама Марцінкевіч. Аднак не толькі яна займае ў творы галоўную пазіцыю. Пісьменнік ставіць у творы і іншыя праблемы. Атакуе рускі бюракратызм, прымітывізм шляхты, антынародны характар рускай інтэлігенцыі. У п'есе выступаюць прадстаўнікі трох грамадскіх сіл: Кручкоў і Пісулькін — прадстаўнікі царскага чыноўніцтва, Цюхай-Ліпскі і Пратасавіцкі — прадстаўнікі правінцыяльнай беларускай шляхты, Марыся і Грышка — прадстаўнікі маладога пакалення.

Некаторыя з крытыкаў звяртаюць увагу на падабенства паміж «Пінскай шляхтай» і апавяданнем Гогаля «Як пасварыўся Іван Іванавіч з Іванам Нікіфаравічам». Несумненна некаторыя элементы і некаторыя постаці, выступаючыя ў гэтых творах, адзначаюцца значным падабенствам. Гогаль у сваім творы высмяяў тупалобасць дробнапамеснай шляхты і жаднасць чыноўніцтва. Гэтыя ж самыя справы знаходзяцца таксама ў цэнтры ўвагі Марцінкевіча. Ці значыць гэта, што сюжэт «Пінскай шляхты» начэрпнуты з твора Гогаля? Не значыць. Жадным было ўсё чыноўніцтва велізарнай Рускай Імперыі, прымітыўнай была амаль уся дробная шляхта Расіі, Украіны, Беларусі. З гэтай прычыны, пішучы аб шляхце і чыноўніцтве, пісьменнік не мусіў адкліквацца да літаратурных крыніц. Знаходзіў ён факты ў жыцці. Несумненна «Пінская шляхта» — гэта твор, які моцна абапіраецца на рэчаіснасць. Не ўсё аднак у гэтым творы ўтрымана ў стылі жыццёвай верагоднасці. П'еса Марцінкевіча з'яўляецца фарсам. Фарс заўсёды карыстаецца гіпербалікай, завостранасцю характараў і сітуацыі. І завостранасць і гіпербаліка несумненна выступаюць у «Пінскай шляхце». Ці ж можам прыняць з усёй даслоўнасцю раманс, які спявае стары Куторга, заляцаючыся да маладой Марысі?

«Рвецца маё сэрца да красненькай
 розы,
Быццам бы пры колах абоса із лозы.
Ой, высах я, высах, як лапаць у печы!
Горка ж мая доля, хто мяне ўлечы?
Як цетраў ў лясочку жаласна
 балбоча,
Так маё сэрцайка да панны сакоча».

Нават пры найбольшым разумовым прымітывізме героя, цяжка ўявіць, каб мог ён спяваць такую бесталач. Яшчэ ярчэй гіпербаліка выступае пры характарыстыцы прадстаўніка рускага суда Кручкова. П'еса «Пінская шляхта», як мы ўжо сказалі, была напісана ў 1866 годзе. Падзея, у ёй прадстаўленая, не магла адбывацца пазней, чым у 1866 г. Нягледзячы на гэта, Кручкоў спасылаецца на законы, выдадзеныя царыцай Елісаветай і Кацярынай у 1893 і 1901 гадах. Гаворыць таксама аб 49 дні красавіка і 75 дні верасня, нягледзячы на тое, што месяц можа мець усяго толькі 31 дзень. Значыць і тут Марцінкевіч выкарыстоўвае прынцып перабольшвання. Марцінкевіч не любіць Кручкова. З гэтай прычыны можа яму прыпісаць такія думкі, такія выказванні, такія ўчынкі, якія поўнасцю кампраметуюць гэты персанаж. У такім падыходзе да гэтага якраз і праяўляецца фарсавы характар героя. У фарсе пісьменнік можа карыстацца малой маной, каб давесці вялікую праўду. Марцінкевіч несумненна прыбягае да малых няпраўд у характарыстыцы Кручкова, Куторгі, Ліпскага і Пратасавіцкага. Дзякуючы гэтым «няпраўдам» у дэталях пісьменнік стварае праўдзівую карціну шляхецкай і чыноўніцкай маралі. У гэтым якраз і заключаецца істота «Пінскай шляхты» — твора, які адыграў вялікую ролю ў развіцці сатырычнай беларускай камедыі.

ПРА БАБРОЎ І КНЯЖАЦКІЯ МОДЫ

Сённяшняе пакаленне жыхароў Беласточчыны такога звера як бабёр знае толькі з малюнкаў ці здымкаў па кнігах або з прыказкі: «плача, як бабёр». Рэдкім шчасліўцам удаецца пабываць у адным з пяці рэзерватаў (Белавежская пушча, Бабручак і Марыха ў Сэйненскім павеце, Стары Фальварак і Закуты над возерам Вігры ў Сувальскім павеце, Барташы ў Элцкім павеце), дзе ёсць бабровыя жарэмі (інакш: сялібы баброў) і пабачыць жывога гэтага звярка. Тым больш, што бабры, навучаныя горкім вопытам, не любяць пазаваць цікаўскім наведвальнікам, і як толькі да іх вельмі чулага нюху дойдзе пах чалавека, як мага хутчэй ныраюць у воду, ратуючы сваю цэнную шкурку, а заадно і ўласнае жыццё.

Не раім нават любіцелям звяроў спрабаваць палашчыць па пышным футры спатканага на лясной сцежцы бабра, зубы ў яго вельмі вострыя і вашыя пальцы або і цэлая рука мігам хруснуць у іх, бы свежы абаранак. Пра вастрыню бабровых зубоў добра ведаюць самыя злыя, апрача людзей, ворагі баброў: ваўкі і лісіцы. Не адзін з іх, спрабаваўшы ўпаляваць бабра, паклыпаў у лес на трох нагах.

Народы Еўропы і Азіі вельмі рана адкрылі цэнныя ўласцівасці бабровага футра, як адзежы, і бабровага струменю — самага лепшага ў колішняй медыцыне лякарства ад шэрагу хвароб.

Бабровыя шкуркі здаўна былі прадметам гандлёвага абмену, а ў X стагоддзі, як паведамляе арабскі падарожнік Ібрагім ібн Якуб, горад Прага ў Чэхіі быў своеасаблівай міжнароднай ярмаркай бабровых футраў. Таму ўжо ў раннім сярэдневякоўі князі і заможная знаць вельмі высока цанілі ў сваіх уладаннях бабровыя гоны (жарэмі) і да нагляду за імі ставілі спецыяльных людзей — баброўнікаў. Месцы, дзе вяліся бабры, надта рана былі азнакаваны і атрымалі назвы з коранем «бобр-»: Бабры, Баброва, Баброўна і г.д. Нават цэлая рака, у сувязі з тым, што яе аблюбавалі сабе бабры на паселішча, заімела назву «Бебжа» — інакш Бабровая. Нізінныя рэкі, рэчкі і ручаі Падляшша як найбольш адпавядалі бабрам, таму і вялося іх тут вельмі многа. Патрабаваліся таксама і людзі да нагляду за імі і для паляванняў. Іменна баброўнікі далі пачатак не толькі вёсцы, што знаходзіцца над ракою Свіслач у Беластоцкім павеце, але і ўсім іншым мясцінам з элементам «бобр-» у назве, якія рассеяны даволі густа па ўсёй Беласточчыне. Паложаны яны былі ў пушчанскіх нетрах і наведваць іх абы-каму нельга было, князі і знаць зайздросна ахоўвалі бабровыя жарэмі. Паляванні на баброў былі сурова забаронены, адтуль і прыказка пайшла ў народзе: забіў бабра — не быць дабра.

І ўсё ж толькі нямногія з сярэдневяковых вяльможаў маглі пафарсіць бабровымі футрамі, шапкамі або нават каўнярамі. Насілі іх князі, княгіні, княжацкая сям'я, прадстаўнікі вярхоўных царкоўных уладаў. Князі насілі бабровыя шапкі і футры, княгіні апушвалі па краях свае ўборы баброўым футрам. Чытаем пра гэта ў славутым «Слове аб палку Ігаравым» з канца XIII стагоддзя. Таму, у плачы-прычытанні па сваім мужу князю Ігару, княгіня Яраслаўна кажа: «Полечу зегзицею по Дунаеви, омочю бебрян рукав в Каяле реце; утру князю кровавыя его раны на жестоцем его теле». «Зегзица» з дванаццатага стагоддзя — гэта наша сённяшняя зязюля, «жестоце тело» — магутнае цела, а «бебрян рукав» і ёсць якраз «бабровы рукаў», г. зн. рукаў, аблямаваны бабровым футрам.

І так, ад беластоцкіх бабровых рэзерватаў мы дайшлі да колішніх княгіньмодніц. На гэтым пакуль што і затрымаемся.

Мікалай Гайдук

Ф-А-Л-Ь-К-Л-О-Р

КАЛЯДНАЯ

Ой, там на горы снігы-морозы,
Еі, коляда, снігы-морозы.
А пуд горою быстра рычэнька,
Еі, коляда, быстра рычэнька.
А в тый рычэньцы чоўнычок плынэ,
Еі, коляда, чоўнычок плынэ.
А в тым чоўнычку красны молодэць,
Еі, коляда, красны молодэць.
Стружэ стрылонькі всё з калінонькі,
Еі, коляда, всё з калінонькі.
Стружэ, малюе, на дунай пускае,
Еі, коляда, на дунай пускае.
— Плывтэ, стрылонькі, до мэі дывчыны,
Еі, коляда, до мэі дывчыны.
Ныхай гэтуе красны подаркі,
Еі, коляда, красны подаркі.

Ад Внучко Анны, 1904 года нараджэння, вёска Чарэмха, Гайнаўскага павету запісаў 17 мая 1972 г. Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Сяргей Лукашук.

Гэтую песню каляднікі спяваюць у хаце, дзе ёсць дзяўчына на выданні. — М.Г.

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З ГРОДНА

І СКАРАЧАЮЦЦА АДЛЕГЛАСЦІ

Навагрудак, Сокаль, Прэнай. У розных пунктах трох сясцёр — рэспублік Беларусі, Украіны і Літвы размешчаны гэтыя раённыя цэнтры. Навагрудак — у наднёманскім краі, у Львоўскай вобласці, на Заходнім Бугу стаіць Сокаль, у нізоўях ціхага Нёмана размясціўся літоўскі горад Прэнай.

Сотні кіламетраў раздзяляюць гэтыя раёны, але моцная братэрская дружба скарачае вялікія адлегласці. Многія навагрудскія калгасы пераналі ў літоўцаў перадавы вопыт вырошчвання шматгадовых траў і закладання культурных лугоў. Прэнаўскія калгаснікі дапамагаюць кожны год насеннем шматгадовых траў. Раёны абменьваюцца дэлегацыямі. У Прэнай выязджала народная харавая капэла калгаса «Сцяг Саветаў». Цёпла і па-брацку сустрэлі ў Літве самародных песняроў з наднёманскага краю.

У вялікае свята інтэрнацыянальнай дружбы вылiліся гастролі на Навагрудчыне самадзейных артыстаў Сокальскага дома культуры. З падобным візітам навагрудскі ансамбль «Свіцязянка» пабываў на Львоўшчыне. Нядаўна з паездкі па Сокальскаму раёну вярнуліся навагрудскія педагогі. У сучасны момант раённы аддзел народнай асветы абагульняе вопыт сокальцаў па абсталяванню і арганізацыі вучэбнага працэсу ў працоўных бiялогіі, фізікі, матэматыкі, хіміі. Украінскія сябры, у прыватнасці, цікавіліся як пастаўлена ваенна-патрыятычнае выхаванне ў нашых школах.

Шырокія сувязі наладжаны таксама паміж калгасамі. Вопытам работы абменьваюцца жывёлаводы, ільнаводы. Вялікую дапамогу новым сартам «беларускай разварыстай бульбы» аказалі сваім украінскім сябрам навагрудскія бульбаводы.

Па выніках сацыялістычнага спаборніцтва за мінулы год жывёлагадоўцы Сокальшчыны дабіліся значна вышэйшых паказчыкаў, чым навагрудскія. Але яны сваіх дасягненняў не трымаюць у сакрэце. Ахвотна дзеляцца вопытам, дапамагаюць практычнымі справамі. Для папаўнення малочнага стада племянным быдлам калгасы імя Лапаціна і імя Горкага прадалі калгасам імя Леніна і «Рассвет» каля ста племянных кароў і цялушак.

«Гродзенская праўда»

Гродзенская гімнастка Вольга Корбут. Нядаўна Вольга выйграла кубак СССР па спартыўнай гімнастыцы. У жніўні наша зямлячка паедзе на Алімпійскія гульні ў складзе зборнай краіны. І цяпер рыхтуецца да іх.

Фота Я. Краўчанка.

У АБ'ЕКТЫВЕ ФОТАРЭПАРЦЁРА

На ўроку самаабароны

Першая дапамога «пацярпеўшаму».

Калі мы ў адзін з чэрвеньскіх дзён наведалі бельскі беларускі ліцэй, на школьным пляцы было шмат моладзі. Гэта не быў перапынак, а нармальныя школьныя заняткі. Згодна працавалі побач сябе вучні пачатковай школы і ліцэя. Адны з іх трэніравалі баскетбол, іншыя мелі нармальны ўрок фізкультуры, а дзяўчаты з ліцэя адбывалі апошні ўрок (у II-ім класе) абароннай падрыхтоўкі. Заняткі з дзяўчатамі вёў дырэктар ліцэя мгр Аляксей Карпюк, які побач філалагічнай адукацыі дасканала валодае «ваеннай тэхнікай».

Вядома, дзяўчатам у час ваенных дзеянняў перш за ўсё прыходзілася займацца санітарнымі справамі. І зараз роля жанчыны — гэта перш за ўсё роля санітаркі, нясучай першую дапамогу пацярпеўшым. Гэтай тэме і быў прысвечаны ўрок абароннай падрыхтоўкі ў ліцэі. Аднак дзяўчаты тут здабываюць патрэбныя веды не толькі на выпадак няшчасця. Займаюцца спортам. Аб выніках іх працы можа сведчыць і тое, што каманда дзяўчат з беларускага ліцэя ў Бельску на падакруговых спаборніцтвах школьнай моладзі ў стральбе на «Сярэбраны мушкет» заняла першае месца, а Ірэна Гуменяк, вучаніца II-га класа першага месца таксама не ўступіла нікому. (ак)

Санітарная каманда рыхтуецца ў паход у раён «атамнага ўдару».

Фота А. Карпюк

ДВУХГАДОВЫ КАРЭСПАНДЭНЦЫЙНЫ БІБЛІЯТЭКАРСКІ КУРС

ЦІ ХОЧАШ БЫЦЬ БІБЛІЯТЭКАРАМ?

Дырэкцыя дзяржаўнага асродка карэспандэнцыйнага навучання бібліятэкараў арганізуе двухгадовы карэспандэнцыйны бібліятэкарскі курс для працаўнікоў публічных, школьных і фабрычных бібліятэк. Курс будзе працягвацца ад 1 студзеня 1973 года да 1 снежня 1974 года.

Праграма курсу наступная:

1. Навука аб кніжцы і бібліятэцы
2. Бібліяграфія
3. Інфармацыя і дакументацыя навукова-тэхнічная і эканамічная
4. Бібліятэкарства
5. Методыка працы з чытачом
6. Выбраныя праблемы з псіхалогіі, педагогікі, сацыялогіі, філасофіі.

На курс прымаюцца працаўнікі, якія актуальна працуюць у бібліятэках і маюць сярэднюю або вышэйшую адукацыю. Калі будуць вольныя месцы, могуць быць прыняты таксама кандыдаты, якія не працуюць цяпер у бібліятэках.

Заявы на курс трэба прысылаць у: Wojewódzki Punkt Konsultacyjny POKKB przy Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Białymstoku, ulica Kilińskiego 16.

Разам з заявай трэба прыслаць: біяграфію, пасведчаную адпіс атэстату сталасці або дыплома вышэйшай школы, пасведчанне з месца працы, дзве фатаграфіі, падпісаныя на абароце і лекарскае пасведчанне аб прыдатнасці для бібліятэкарскай прафесіі.

Навука на курсе бясплатная. Трэба заплаціць толькі 100 злотых за камплект падручнікаў.

Слухачы курсу абавязаны прымаць удзел у квартальных канферэнцыях, напісаць на працягу двух год шэсць абавязковых пісьмовых прац, прайсці 10-тыднёвую бібліятэчную практыку, здаць экзамены.

Пасля заканчэння курсу, атрымліваецца пасведчанне, якое дае права працы ў бібліятэчнай службе.

Заявы дасылаць да 31 кастрычніка 1972 года. (вл)

З НАРОДУ — ДЛЯ НАРОДУ (IV)

Купала — яркі, самабытны, глыбокі мысліцель, тонка адчуваючы душу народу і біццё пульса яго жыцця. Паэт апявае магутнасць народаў — братоў, аб'яднаных у адзіную сям'ю, усслаўляе росквіт роднай Беларусі, і яна плоціць яму за гэта глыбокай удзячнасцю і бязмежнай любоўю. Народ пасылае Купалу ў свой парламент. Вучоная грамадскасць выбірае паэта акадэмікам Беларускай і Украінскай акадэмій навук за выдаючыся ўклад у фарміраванне сучаснай беларускай мовы, у славяназнаўства.

Аб шчасці радзімы былі думы паэта, яго перажыванні, і ці не таму так шмат у яго вершах 30-тых гадоў пачутай сярод людзей трывогі аб ваенных хмарах, прадчуванных набліжаючагася гора. Праўда, у трывозе гэтай няма ні ценю разгубленасці, безнадзейнасці, таму што Купала неаднаразова ў сваіх творах звяртаўся да мужнасці і гераізму народу на пераваламі яго гістарычнага шляху. Наадварот, празорлівае вока паэта за дзесяцігоддзе наперад бачыла заканчэнне новай вайны, як бясслаўны канец для яе зачыншчыкаў. Верш «Старыя акопы» Купала завяршыў шматзначнымі радкамі: «На іхніх землях, з іхніх генералаў знімаць пагоны будзем, шаблі і крыжы».

Дзейсным, актыўным, сацыяльна акрэсленым гуманізмам прасякнута творчасць Купалы ваенных гадоў. Суровай восенню 1941 года ён выступае на старонках «Праўды» з усхваляваным зваротам да роднага народу, раскрываючы яго палаючую нянавісць да акупантаў:

«Калі вораг сарве яблыка, паспеўшае ў нашым садзе, яно разарвецца ў яго руках гранатай!

Калі ён сажне жменьку нашых цяжкіх калоссяў, зярняты вылецяць і трапяць у яго свінцовым дажджом!

Калі ён падыдзе да нашых чыстых студзёных крыніц, яны перасохнуць, каб не даць яму вады!»

І гранаты рваліся, і хлястаў свінцовы дождж, і перасыхалі для ворага крыніцы. Уся Беларусь узнялася на абарону сваёй зямлі, сваёй дзяржаўнасці, сваёй свабоды і незалежнасці. Купала вітае народных мсціўцаў вершам «Беларускім партызанам», якое мільёнамі лістовак далятала за лінію фронту да братоў і сясцёр, што апынуліся твар у твар з ненавісным ворагам.

Не давялося Купалу ўбачыць вызваленыя ад фашысцкага нашэсця родныя прасторы. Нечаканая смерць застала яго летам 1942 года ў пару напружанай творчай працы. Яго лебядзінай песняю стаў верш, поўны запаветнага жадання кожнага беларуса знішчыць ворага, залячыць раны на зямлі, адбудаваць свае сялібы, узнесці пад нябёсы палацы, каб чырвоны сцяг зноў развяваўся горда і смела.

Купала ўвайшоў у гісторыю сусветнай культуры як вялікі паэт гераічнага беларускага народу. Яго спадчына — гэта багатае жыццё, пражытае ў дарозе, у спорах, у бітвах і ў сардэчнай любві да зямлі, да народу, да радзімы. Лірыка Купалы асветлена народным розумам, поўніцца народнымі пачуццямі. Яна вылітa ў народнае слова, узведзенае Купалам у ступень літаратурнай мовы. Спалучэнне грамадзяніна і паэта ў лірыцы Купалы прымушае сэрца чытача біцца моцна, цярпець і радавацца, любіць і ненавідзець, плакаць і смяяцца разам з ім, слаўным сынам слаўнага народу. Купалаўская думка заўсёды ў руху, заўсёды эмацыянальная. У творах паэта разліў пачуццяў і паўнаводдзе думкі. Творы Купалы хвалююць і прыцягваюць да сябе не толькі яго суайчыннікаў, але і непазбежна выклікаюць гарачы водгук у розумах і сэрцах многіх народаў свету, таму што Купала — мастак сапраўды нацыянальны.

Як нельга сабе ўявіць Расію без Аляксандра Пушкіна, Украіну без Тараса Шаўчэнкі, так Беларусь нельга ўявіць без Янкі Купалы. Вуснамі Купалы гаворыць жывая Беларусь — тая што была, тая, якая ёсць і якая будзе.

Уладзімір Юрэвіч

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР М. І. Калінін уручае ордэн Леніна народнаму паэту Беларусі Я. Купалу (1939 год).

КУТОК ГАСПАДЫНІ
ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

АМЛЕТ З ПАМІДОРАМІ

На гэтую страву трэба ўзяць 4 яечкі, 1 дэка мукі, лыжку малака, 10 дэкаў цвёрдага сыра, 25 дэкаў памідораў, 2 дэкі масла ці маргарыну.

Яечкі моцна збіць венічкам, дадаць муку і малако, пасаліць і дакладна вымяшаць. На двух патэльнях адначасова падрыхтаваць два амлеты. На адным амлеце палажыць парэзаныя памідоры, прыкрыць другім амлетам, зверху пасыпаць цёртым жоўтым сырам. Патэльню з амлетамі ўставіць не на доўга ў гарачую духоўку.

ЯЕШНЯ НА ПАМІДОРАХ З СЫРАМ

На 6 яечак трэба ўзяць 5 дэкаў масла, 15 дэкаў памідораў, 3 дэкі цвёрдага сыра, соль.

Яечкі памыць, убіць у нейкі посуд. Памытыя памідоры парэзаць на даволі тоўстыя кавалкі, абсмажыць з абодвух бакоў на масле, пасаліць. На памідоры ўліць пасоленую яечную масу і смажыць, памешваючы асцярожна. Падаваць патраву, пасыпаўшы цёртым сырам.

АМЛЕТ З КАПЧОНАЙ РЫБЫ (ПА-НАРВЕЖСКУ)

На 35 дэкаў дорша (траскі) трэба ўзяць 5 яечак, чвэрць шклянкі малака, 2 дэкі мукі, 15 дэкаў цвёрдага вострага сыра, 4 дэкі масла, соль. Звараную ў вадзе з гароднінай рыбу падзяліць на малыя кавалкі, выняць косці. Падрыхтаваць два амлеты. Яечкі збіць відэльцам, каб крыху пеніліся, дадаць халоднае малако, муку, соль і церты жоўты сыр. На патэльні падагрэць кавалак масла, уламаць палову рыбы і заліць паловай вадкага амлетавага цеста. Калі амлет падсмажыцца зверху, зламаць яго напалову і ссунуць яго на талерку. Асобна падаць зялёную салату, салат з агуркоў альбо памідораў і вараную бульбу.

ЗАПЯКАНЫЯ САСІСКІ (ПАРУЎКІ)

На патраву, беручы 8 сасісак, трэба ўзяць 10 дэкаў цвёрдага сыра, 10 дэкаў капчонага бочку, саланіны альбо балерону.

Сасіскі (найлепш не затоўстыя, але і не зусім тоненькія) надрэзаць уздоўж на 2/3 таўшчыні. Сыр парэзаць на доўгія палоскі і ўлажыць у надрэзаныя сасіскі. Кожную сасіску завярнуць у тоненькія скрылёчкі капчонага бочку, саланіны ці балерону, пракалоць патычкам і запячы ў гарачай духоўцы.

МАКАРОН З МЯСАМ

На гэтую патраву можна ўзяць гатовую банку гуляша з ялавічыны, 2 лыжкі памідорнай пасты, папрыку ў парашку, 40 дэкаў макарону, 15 дэкаў цвёрдага сыра.

Гуляш з банкі альбо падрыхтаваны спецыяльна для гэтай патравы запраўіць памідорнай пастай і папрыкай. Макарон зварыць у пасоленай вадзе, адцадзіць, вылажыць на вялікую талерку. На макарон вылажыць гуляш, а зверху пасыпаць страву цёртым сырам.

Гаспадыня

В. Розін, Л. Сідараў

Таварыш „Філбі"

Снежаньская марозная раніца. Начная цемра яшчэ не пакінула заснежаных вуліц. Дрэвы на Гогалеўскім бульвары пакрыты пухнатым інеем. Ля тралейбуснага прыпынку — ланцужок масквічоў, якія труць шчокі і прытопваюць. Людзі спяшаюцца. Пачынаецца новы дзень з яго клопатам, мітуснёй. Аўтамабілі таксама спяшаюцца, абганяюць адзін аднаго.

Сярэдняга росту, немалады, моцны чалавек нетаропка крочыць па тратуары, з задавальненнем удыхаючы марознае паветра. На ім цёплае, падбітае цыгейкай паліто, футравая шапка. Чалавек шчыра радуецца і гэтай раніцы, і марозу, і бурнаму патоку пешаходаў. Яго часам штурхаюць. «Даруйце», — таропка кідаюць яму, «Нічога», — ветліва гаворыць ён, гаворыць з лёгкім акцэнтам. Ён углядаецца ў людзей ля тралейбуснага прыпынку, з вясёлай добразычлівасцю праводзіць позіркам модніц, што імкліва нясуцца да выратавальнай цеплыні станцыі метро. З цікавасцю глядзіць на хлапчукоў з ранцамі за плячыма, якія кідаюць адзін у аднаго снежкамі на бульвары. Ён усё ўсміхаецца, гэты чалавек з добрым адкрытым тварам.

Хто ён, чаму ўсміхаецца, што незвычайнае знайшоў ён у бульвары, засыпаных дрэвах, у гэтай звычайнай маскоўскай раніцы? Хлапчукам на бульвары, прахожым на тратуары, дзяўчатам-модніцам — каму з іх можа прыйсці думка аб тым, якога дзіўнага лёсу чалавек усміхаўся ім у гэту раніцу? Яго называлі чалавекам-загадкай, жыццё яго — рэбусам. Доўгія гады, цэлыя дзесяцігоддзі, трыццаць доўгіх гадоў бясконцых загадак. Жыццё складанае, як лабірынт.

...Высновай раніцай 1951 года ў кабінеце аднаго з кіраўнікоў Цэнтральнага разведвальнага ўпраўлення, святая святых амерыканскай сакрэтнай службы, была склікана важная нарада. Акрамя Алена Далеса, за доўгім паліраваным сталом сядзеў Фрэнк Уізнер, кіраўнік службы па правядзенню звышсакрэтных падрыўных палітычных аперацый. Навет для давераных супрацоўнікаў яго пасада была засакрэчана, ён лічыўся памочнікам дырэктара аддзела каардынацыі палітыкі. Побач з ім — яго намеснік Фрэнк Ліндзі. Удзельнікі нарады чакалі важнага госця. Кім Філбі, кіраўнік спецыяльнай місіі сувязі англійскай разведкі з ЦРУ ў Вашынгтоне, павінен быў прыняць удзел у распрацоўцы аперацыі надзвычайнай важнасці. На англійскага госця, віднага супрацоўніка брытанскай сакрэтнай службы, які лічыўся вялікім экспертам па аперацыях супраць Савецкага Саюза і іншых сацыялістычных краін, ЦРУ ўскладала асаблівыя надзеі ў гэтай акцыі, Філбі стаяў ля калыскі ЦРУ — амерыканская разведка стваралася пад кіраўніцтвам шматвопытнай брытанскай сакрэтнай службы.

Англічанін быў, як заўсёды, дакладны. Ён прыбыў мінута ў мінуту. Вельмі элегантны, пачцівы, ён быў узорам брытанскага джэнтльмена. Лёгкае заіканне не псавала яго гаворку, аб сіле яго прывабнасці і ў ЦРУ, і ў брытанскай сакрэтнай службе хадзілі легенды. Сардэчна павітаўшы прысутных, ён заняў сваё месца за сталом.

ЦРУ было даручана распрацаваць аперацыю па арганізацыі контррэвалюцыйнага мецяжу ў адной з балканскіх сацыялістычных краін. Пачаткам акцыі павінна была стаць закідка на тэрыторыю гэтай краіны групы з некалькіх соцень дыверсантаў. Амаль усе яны былі выхадцамі з гэтай краіны. Група павінна была стварыць ачагі ў розных пунктах, якія, зліўшыся, прывялі б да выбуху і звяржэння існуючага ладу. На аперацыю рабілася буйная стаўка. Паводле задумы яе аўтараў, яна, па-першае, была «пробным каменем», і, па-другое, павінна была стаць зыходным пунктам для шырокіх контррэвалюцыйных дзеянняў супраць усіх сацыялістычных краін. Каманды дыверсантаў чакалі сігналу да высадкі. Непасрэдным выканаўцам аперацыі быў прызначаны намеснік Уізнера — Ліндзі.

Філбі адобрыў план, некаторыя яго дэталі здаліся яму недастаткова прадуманы, і ён унёс шэраг паправак. Удзельнікі нарады лавілі кожнае яго слова, думка Філбі цанілася вельмі высока. Далес, які папыхваў люлькай, з падкрэсленай пачціваасцю слухаў англійскага госця. Ён меў аб ім вялікую інфармацыю. Яму было відома, што Філбі набіраўся вопыту яшчэ ў іспанскай вайне, што Франка асабіста прымацаваў яму на грудзі «Чырвоны ваенны крыж». Ведаў Далес і аб шырокіх сувязях англійскага разведчыка з правячымі коламі гітлераўскай Германіі, аб тым, што Філбі рэгулярна ездзіў да вайны ў Берлін, дзе сустракаўся з Рыбентропам. Гэта быў буйнейшы спецыяліст, і ў ЦРУ гэта разумелі.

Адна з самых значных аперацый ЦРУ, якая старанна ўтойвалася ўсе наступныя гады «халоднай вайны», закончылася драматычна нечаканым правалам. Каманда высаджаных была састрэта належным чынам. Гэта была катастрофа. Штаб-кватэра ЦРУ напоўнілася жалобай. Усе службы паставілі на ногі, усё перавярнулі дагары нагамі. Былі старанна прааналізаваны ўсе магчымыя гіпатэзы, звязаныя з крахам так старанна падрыхтаванай аперацыі. Усе, акрамя адной. Далес, чалавек з фантазіяй, мог уявіць усё, што хочаш. Падумаць, што ў тую самую раніцу ў кабінеце за сталом насупраць яго сядзеў кадравы супрацоўнік савецкай разведкі, ён не мог нават у страшэнным сне.

Савецкі разведчык Кім Філбі чарговае заданне Цэнтра выканаў.

(Працяг будзе)

ТРЫБУНА чытачоў

ПАЧАЎ ХАДЗІЦЬ

Нядаўна паміж Бельскам і Дубічамі пачаў хадзіць аўтобус. Курсуе ён два разы ў дзень: зранку і падвечар. Мае ён свае прыстанкі каля вёсак Рутка, Рудуты і Орля. Жыхары гэтых і навакольных вёсак задаволены: цяпер яны вельмі зручна могуць прыехаць у Бельск, і без цяжкасцей вярнуцца дамоў. Дагэтуль былі цяжкасці ехаць у гэтым напрамку.

М. Панфілюк

Пазнаемімся

Убачыўшы ў «Ніве» рубрыку «Пазнаёмімся», мне захацелася змясціць у ёй і свой адрас:

Jan Biegluk
Hajnówka
ul. Wrzosowa 17

Мне 16 год. Цікаўлюся спортам. Маё хобі — філатэлістыка.

ЛЕТНЯЯ НОЧ

Месяц у кшталце сярпа
Свеціць на зямлю без стомы.
Асветленая бляскам зямля
Блішчыць быццам вязка саломы.

Асветленыя ніклым праменнем
Стаяць збожжы, сады і дамы,
А ноч бясшынным імкненнем
Прыбліжаецца да ранняй зары.

Сядзім на лавачцы, ціха гаворым,
Углядаемся у кшталты дрэў.
Аб казачных часах мы марым,
Аб вечным шчаслівым жыцці.

Як цёпла, утульна, прыемна,
Летні вечар абнімае нас.
Заціскае аб'ём свой павольна
І здаецца ён кажа да нас:

«Вы мае дзеці малыя,
Спакойна жывеце цяпер,
Мінулі часы тыя злыя,
Калі за праўду ішлі на расстрэл».

Мы прыціхлі, задумаліcь
Над гісторыяй радзімы сваёй.
Успаміналі людзей тых, што біліcь
За шчасце краіны усёй.

Мы задумана сядзелі да дня.
Хтосьці ад часу да часу казаў:
«Хлопцы, ідзём, нам дадому пара».
Але з лаўкі ніхто не ўставаў.

Цэлая ноч так павольна прайшла,
Пачало ўжо світаць на двары.
Нам дадому збірацца пара,
Разышліcь да вячэрняй зары.

Яўгеній Семянюк
Бельскі беларускі ліцэй

МОЙ ЗАКЛІК

Урэшце я, прыбраўшы час,
Сеў за стол пісаць ў Парнас.
Гэта добра літсуполка,
Памажы, Краўчук Міколка.
Ты таксама Дзядзька Квас,
Сам часцей пішы ў Парнас.
Як там з Подварак кароўка?
Хто зняў з яе вяроўку?
І як жыве той гаспадар,
Што ў балоце начаваў,
А вярнуўшыся дахаты,
Стаў ён бедным, не багатым.
Як вадзіў яго «Люцыпар»,
Грошы з кашальком забраў.
Сам, вярнуўшыся дахаты,
Ад жонкі качаргой дастаў.
Бо па той дарозе часта
Водзяць чэрці ўсіх людзей.
Як у чубе закрунула,
Дык ў балоце прасядзеў.

«Ярош»
Гайнаўскі павет

Ці ведаеце, што...

...амаль 2 мільярды злотых складае вартасць грамадскіх чынаў, якія былі рэалізаваны на Беласточчыне ў мінулым годзе.

...на працягу апошніх васьмі гадоў колькасць школьнікаў на Беласточчыне зменшылася на 34 тысячы.

...зараз колькасць школ у Беластоцкім ваяводстве зменшылася на 26.

(ця)

Кансультацыя ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: Сястра выйшла замуж яшчэ перад вайной. На гаспадарцы цэлы час працаваў брат. У 1965 г. была камасацыя і гаспадарка была запісана на брата і сястру. Ці брат мог набыць права ўласнасці зямлі праз заседжанне, (даўнасць)?

АДКАЗ: Паколькі брат карыстаўся з гаспадаркі так, як бы быў уласнікам, а сястра выйшла замуж, пражывала на іншай гаспадарцы, а спадчыны па бацьку не даходзіла, то брат мог набыць уласнасць спадчыннай гаспадаркі праз даўнасць. Не стаіць гэтаму на перашкодзе тое, што ў 1965 годзе ў часе камасацыі гаспадарка была запісана на брата і сястру. Інакш запісаць было немагчыма. Адміністрацыйныя ўлады, якія праводзілі камасацыю, былі абавязаны ўпісаць як уласнікаў усіх наследнікаў, нават тады, калі ўжо ў часе камасацыі брат быў уласнікам у выніку даўнасці. Набыццё ўласнасці праз даўнасць можа сцвердзіць толькі суд, і толькі пасля гэткага сцверджання можа быць зменены запіс у рэестры. Сам факт, што хтосьці, не будучы ўласнікам, быў упісаны ў часе камасацыі, як уласнік, не стварае для яго ніякіх правоў, а ўладальніку не перашкаджае набыць уласнасць праз даўнасць калі яе перад камасацыяй не набыў і калі па камасацыі надалей карыстаецца з зямлі самастойна.

Сардэчныя ТАЙНЫ

Дарагое Сэрцайка! Мне 20 год. Жыву я з маці і братам на вёсцы. Брат мой яшчэ нежанаты. Мама мая гаворыць, што час ужо мне выходзіць замуж, бо на вёсцы дваццацігадовая дзяўчына гэта акурат добрая кандыдатка на жонку, потым выйсці замуж трудней.

Месяц таму назад паехала я ў госці да сваёй цёці, якая жыве таксама на вёсцы, але ў другім павеце. Там пазнаёмілі мяне з Янкам, якому 23 гады. Адразу дык ён мне і не спадабаўся, але потым прызвычаілася і цяпер думаю, што гэта хлапец надрэнны. Мы сустракаліся часта, а па двух тыднях Янка запрапанаваў мне ўзяць шлюб. Я была трохі тым здзіўлена, што так ужо яму спешна, але пачала над гэтым застанаўляцца. Калі сказала аб гэтым маме, яна згадзілася, а нават была задаволена, што ўжо выйду замуж. Янэк паходзіць з іншай вёскі, з суседняй вёскі цёці, таму яна яго ўвогуле не знае. Цёця мая раіць мне ўсё-такі трохі пачакаць. А я сама не ведаю, што рабіць. Парай мне, дарагое Сэрцайка, як паступіць. Не вельмі мне спешна выходзіць замуж, а па-другое — баюся, каб не астацца ў старых дзеўках. Чакаю хуткай парады.

Ніна
з Сакольскага павету

Ніна! Не вельмі я згаджаюся з тваёй, думкай, што дваццацігадовая дзяўчына — акурат добрая кандыдатка на жонку. Цяпер жа і на вёсцы замуж не надта спяшаюцца, бо па-першае вучацца, а па-другое няма чаго ж так спяшаць, гэта не даўнія часы, калі трэба было як найхутчэй выйсці з хаты, каб «зрабіць месца» брату, а сабе знайсці «прыстанішча», бо ж потым мо не знойдзецца такога. Янку ты сустрэла толькі месяц таму, дык што ж ты аб ім ведаеш? А калі так, дык як жа можна так хутка «вязацца» з Янкам на цэлае жыццё? А калі акажацца, што гэта памылка? Тым больш, што і сама ты не пераканана ў сваіх пачуццях да Янкі, пішаш толькі, што ён добры хлапец, а довадаў жа на гэта не маеш. Думаю, што каб акрэсліць чалавека, трэба яго лепш пазнаць. Твая цёця таксама ж не знае нічога аб Янку, таму вось яна вельмі талкова табе падказвае трохі пачакаць. Мая рада такая ж самая: пачакаць, лепш пазнаць Янку, а потым узяць шлюб. Калі Янку залежыць на табе, напэўна пачакае.

Сэрцайка

ДОБРЫ МЛЫНАР

На ўскраіне Бельскага павету, над маляўнічай рэчкай Локніцай у вёсцы Кожына з даўных-даўна стаіць млын, які раней прыводзіўся ў рух сілай вады. Уласнікам яго быў Антон Астроўскі, які добра малоў. А як Антон памёр, тады за гэтую работу ўзяўся яго сын Яўген і малоў па-старому, па-бацькоўску. А калі ў вёсцы падвялі электрычны ток, тады ён гэты млын адрамантаваў і ўставіў электрарухавік і цяпер меле так, што не дараўнаюць яму бельскія млыны. Цяпер людзі навакольных вёсак яму вельмі ўдзячныя, а ён за гэта заўсёды мае многа работы. Да яго прыязджаюць людзі нават з адлеглых вёсак, бо бачаць добрую работу.

Сталы кліент млына з вёскі Кнаразы М. К.

НЯСЛАЎНАЯ ХРОНІКА

■ 9.VII.72 г. Ян Скоцкі (22 гады) з Тарнопаля Гайнаўскага павету наехаў матацыклам на пераездзе каля вёскі Плянты на таварны цягнік. Пасажырка матацыкла Бажэна Скопэк (14 год) была патурбавана і трапіла ў шпіталь. Матацыкліст уцёк.

■ 12.VII. 72 г. на шашы каля вёскі Бабікі Сакольскага павету матацыкліст Уладзіслаў Малеса (23 гады) са Слоі штурхнуў выйшаўшую раптам на вуліцу, Надзею Тур. У выніку ў пацярпеўшай зламаная нага.

■ 13.VII. 72 г. на дарозе Гайнаўка—Белавежа Антон Болтрык (36 год) з Гайнаўкі, едучы матацыклам, з'ехаў убок і ўдарыў у тэлефонны слуп. Патурбаваны апынуўся ў шпіталі.

У ВОЛЬЦЫ НУРЭЦКАЙ ПА 20-ЦІ ГАДАХ

У гэтым годзе сельгаскааператыў у Вольцы Нурэцкай Сямяціцкага павету адзначае 20-ую гадавіну сваёй дзейнасці. З гэтай нагоды наведалі мы гэтую вёску і правялі гутарку з старшынёй кааператыва Хведарам Пытлем.

У кааператыве 39 сем'яў, з якіх 90 асоб з'яўляецца членамі калектыўнай гаспадаркі. Гэта гаспадарка з кожным годам умацоўваецца, а яе члены дабіваюцца значных даходаў. Кааператыўшчыкі з Волькі Нурэцкай гаспадараць на 517 гектарах зямлі і пашы. Рацыянальна выкарыстоўваюць яны кожны метр грунту. У гэтым годзе з 68 гектараў збяруць жыта (30 гектараў насеннага), з 40 гектараў аўса, з 25 гектараў белага лубіну і з 14 гектараў бульбы.

У кааператыве багатая кармавая база: 119 гектараў добра загаспадараванай пашы. Кааператыўшчыкі нацэліліся на гадоўлю. З увагі на багатыя пашы — напрамак правільны. Цяпер гадуюць яны 96 штук кароў, звыш 60 штук свіней, а таксама шмат птушкі. Праўленне кааператыва робіць захады, каб павялічыць гадоўлю кароў і свіней.

Кааператыў мае добры трактарна-машынны парк: камбайн «Вістуля», тры снапавязалкі і чатыры трактарныя касілкі.

Тут пра кааператыўную маёмасць дбаюць як пра ўласную. Хоць у час нашай пабыўкі да асенніх работ было яшчэ шмат часу, аднак ужо рамантаваліся машыны, прызначаныя на гэты менавіта перыяд.

Ёсць тут і добрыя інвестыцыйныя планы, хоць у гэтай галіне ёсць шмат цяжкасцей. Інвестыцыйны план прадбачваў пабудову ў гэтым годзе збожжава-кармавога магазіна. На прычыне адсутнасці фінансавых сродкаў пабудова дагэтуль не пачалася. Цяпер знайшоўся фонд, але з апрацаваннем плана не найлепш. Надта ж пратэрміноўваецца апрацаванне тэхнічнай дакументацыі. Дагэтуляшнія будынкі вельмі малыя, а некаторыя з іх зусім не падыходзяць да патрабаванняў сучаснай гаспадаркі. Таму ў 1973 годзе плануецца пабудова хлеўні на 90 свінаматак і тучарні на 600 штук. У 1974 годзе пабудаваны будзе адміністрацыйны будынак, у якім, між іншым, будзе і святліца.

Старшыня сельгаскааператыва ў Вольцы Нурэцкай Хведар Пытэль.

Далейшая актывізацыя кааператыва будзе залежаць ад працы ўсяго калектыву. Мы ўпэўнены, што будзе яна, як і дагэтуль, творчай і карыснай для вёскі і дзяржавы.

М. Гогель

НАША ПОШТА

Аня Б., Махнатае. Інфармацыя добрая, але ананімная. Трэба пісьмы ў рэдакцыю падпісваць імем і прозвішчам. Калі не хочаце, каб ваша прозвішча было надрукавана, дык напішыце аб гэтым, зробім так, як пажадаеце.

М. Панфілюк, Дубічы Царкоўныя. Не хвалюйцеся, ужо хутка вашага «Манаха» надрукуем. А «Вырадак» хоць гэта і праўдзівае здарэнне, але, як зрэшты і вы самі сцвярджаеце, не вельмі падыходзіць.

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі
„Kalejdoskop" (angl.), 8—9. „Kajtek i siedmiogłowy smok" (węgierski), 10—11. „Seksolatki" (polski), 12—13.

Нараўка
„Kto śpiewa nie grzeszy" (węgierski), „Na torze czeka morderca" (czeski), 9—13.

Нарва
„Bicz Boży" (polski), „Cisza! Na sali operacja" (radz.), 9—13.

Чыжы
„Cyrk straceńców" (USA), „I znów skaczę przez kałużę" (czeski), 9—13.

Дубічы Царкоўныя
„Miraż" (USA), „Siedem dziewcząt kaprala Zbrujewa" (radz.), 9—13.

Арэшкава
„Cytadela odpowie" (bułg.), „Przepustka na ląd" (radz.), 12—13.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Film o miłości" (węgierski), „Kapitan Korda" (czeski), 9—13.

Орля
„Godziny nadziei" (polski), „Spojrzenie na wrzesień" (polski), 9—13.

Райск
„Pożądanie zwane Anadą" (czeski), „Ambicja" (radz.), 9—13.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Nie wspominać o przyczynie śmierci" (jugosł.), 8—9. „Nie drażnić cioci Leontyny" (franc.), 10—11. „Płomień nad Adriatykiem" (NRD), 12—13.

Шудзялава
„Lala" (włoski), „Dom na rozstajach" (radz.), 9—13.

Янаў
„Trup w każdej szafie" (czeski), 9—13.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц
„W królewstwie ducha gór" (jugosł.), 8—9. „Rycerz szklanego ekranu" (węgierski), 10—11. „Zbrodnia i kara" (radz.), 12—13.

Мельнік
„Molo" (polski), 8—9. „Dożyjmy do poniedziałku" (włoski), 10—11. „Queimada" (włoski), 12—13.

Мілейчыцы
„Płomień nad Adriatykiem" (NRD), 8—9. „Najlepsza kobieta mojego życia" (czeski), 10—11. „Życie rodzinne" (polski), 12—13.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя
„Seksolatki" (polski), 8—9. „Ostatni świadek" (polski), 10—11.

Новы Двор
„Uwaga żółw" (angl.), „Decyzja" (polski), 9—13.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 5.231 T-3

З народнага

БАГАЦЦЕ І ЦЫМБАЛЫ

Даўным-даўно жылі-былі па суседству стрыечныя браты. Аднаго звалі Антось, другога — Савось. Антось жыў у беднай сям'і. А бацькі Савося былі вельмі багатыя і вельмі скупыя. Як толькі Антось пасталеў, бацька сабраў апошнія грошы і купіў на кірмашы сыну новенькія цымбалы. А калі падрос Савось, бацька сабраў парабкаў і загадаў абгарадзіць высокім плотам два гектары саду. I сказаў тады бацька Савосю:

— Вось твой сад, будзеш над ім гаспадаром. А вырасцеш вялікі, я загадаю пабудаваць новы дом для цябе...

Антось навучыўся іграць на цымбалах. Сваім мастацтвам бедны хлапчук захапляў усіх суседзяў. Хутка чуткі пра гэта разнесліся далёка-далёка. Выйдзе, бывала, Антось, сядзе пад беленькай бярозаю над рэчкаю, пакладзе на калені цымбалы ды як зайграе!

— Ай і малайчына твой сын! Вялікі музыка будзе, — казалі суседзі бацьку Антося.

Потым бацька навучыў Антося майстраваць прыгожую мэблю. А ў садзе Савося спелі чырванабокія яблыкі, буйныя вішні ды слівы. Савось нічому не навучыўся, бо ў гаспадарцы ўсё рабілі парабкі...

Бацька прывучыў Савося муштраваць беднякоў і ашукваць іх пры выплаце грошай за працу. Антось жа цэлымі днямі майстраваў шафы, крэслы ды сталы, а вечарам весяліў людзей музыкай.

Ішлі гады. Антось ішоў каля сада Савося. I так захацеў хлопец яблык пакаштаваць, што не вытрымаў і папрасіў у стрыечнага брата некалькі яблыкаў.

— Аддай мне свае цымбалы, тады я насыплю табе яблыкаў, колькі зможаш панесці, — сказаў Савось.

— Згодзен, — сказаў Антось і аддаў Савосю свае цымбалы.

Спрабаваў той вучыцца іграць, але так і не навучыўся. Не было ў Савося ні музычнага слыху, ні таленту, ні працавітасці. Раззлаваўся Савось і паламаў цымбалы.

Антось змайстраваў сабе новыя цымбалы. Вялікая слава пайшла пра цудоўнага музыканта Антося. Нават сам Савось папрасіў яго пайграць на сваім вяселлі.

Пасля здарылася бяда. Аднойчы зімою лютавалі маразы вялікія, і сад Савося вымерз. Не стала багацця ў Савося. А памагчы няма каму — бацькі ўжо не было ў жывых... I прыйшоў тады Савось да Антося пазычыць грошай. Антось не адмовіў і пазычыў.

Бедна стаў жыць Савось, бо нічога рабіць не навучыўся, як толькі кіраваць парабкамі. I вось тады спытаў у Савося Антось:

— Ну як? Лепш быць багатым і скупым, ці мець рамяство ў руках?

— Не, лепш мець у жыцці рамяство і талент, — згадзіўся Савось.

Запісаў Г. Скавародка

Строгі кантроль

НІЎКА

Галаваломка

Колькі шасцівугольнікаў у гэтай фігуры?

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

РОЗНЫ ПАДЫХОД

Вожык да каня:

— Слабая ў цябе натура — кожны хамут адзене, усіх возіш. Хай паспрабуюць сесці на мяне!

ПАРАЎНАЎ

Сабака сказаў кату:

— За што табе толькі есць даюць?

— А табе?

— Параўнаў! Ты ж усю ноч ні разу не гаўкнуў.

Р. Бохан

ПЕРАЛОМ

Машына хуткай дапамогі прывезла пацыента са зламанай нагой. Доктар аглядае перадом і пытае:

— Як гэта здарылася?

— У час гульні.

— Вы гулялі ў футбол?

— Не. У карты.

— У карты?

— Так. I мой партнёр падаваў мне знакі пад сталом.

З ЗАПІСНОЙ КНІЖКІ

У ахвяры былі выяўлены чатыры раны. Дзве з іх смяротныя, дзве іншыя, на шчасце, не.

ЗНАЁМСТВЫ

— Ведаў я чалавека, які кожны раз, памачыўшы пяро, закрываў чарніліцу, каб атрамант не выпарыўся.

— Гэта яшчэ нічога. Вось я ведаў чалавека, дык ён на ноч спыняў гадзіннік, каб ён не зношваўся.

— Усё гэта глупства. Вось я быў знаёмы з адным, дык ён зусім перастаў чытаць, лічачы, што ад гэтага надта ж моцна зношваюцца акуляры.

ПРАЛЬНЯ

У вітрыне пральні вісіць велізарны плакат: «Сціраем за 24 гадзіны!»

Прыёмшчыца, прыняўшы ў кліента бялізну, гаворыць:

— Будзе гатова ў суботу.

— Чаму ў суботу? Дык сёння серада, а ў вас напісана...

— Усё правільна. Мы сціраем за 24 гадзіны, але працуем па восем гадзін. У суботу раніцай можаце атрымаць.

ПЫТАННЕ

Сустракаюцца Міхась і Кастусь.

— У цябе такі заклапочаны выгляд. Якая-небудзь непрыемнасць?

— Так, Міхась. Учора мы моцна выпілі ў адной кампаніі. Калі вечарынка закончылася, я адвёў Васіля дамоў і так ціха палажыў яго ў пасцель, што яго жонка нічога не прыкмеціла.

— Ну і што ж? Гэта вельмі добра з твайго боку.

— Так, але сёння я даведаўся, што Васіль яшчэ пазаўчора выехаў у водпуск.

У ЗООМАГАЗІНЕ

У зоамагазін убягае сярдзіты пакупнік і крычыць:

— Глядзіце, што вы мне ўперлі! Учора я купіў у вас гэту співаючую птушку, а яна, аказваецца, з перабітай ножкай!

— Ну і што такога? — адказвае прадаўшчык. — Вы ж куплялі ў нас пявунню, а не балерыну!

ДАМЫ

Адна дама гаворыць другой:

— Нам разам з сястрой шэсцьдзесят гадоў на дваіх.

— Божа мой, — адказвае яе сяброўка, — і вы не баіцеся пакідаць такую маленькую сястру дома?

Зараз ты ўбачыш незабыўны скачок.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Галіны Язык аў з Гарадка, Галіны і Іры Скепка з Забродаў, Беластоцкага павету і Олі Антанюк з Малешаў, Бельскага павету змяшчаем песню п.з.

W DROGĘ

Słowa: S. Halny, J. Kondratowicz
Muzyka: Seweryn Krajewski

1.

W drogę! Żegnajcie chłopcy!
W drogę! Już na mnie czas.
Dokąd poniosą oczy,
w drogę...

W drogę z bagażem zdarzeń,
chociaż w kieszeni wiatr.
Może wspomnicie czasem,
może...

Refren:

Do przejścia mam tak wiele lat
drogami, które ledwie znam.
Nim wpiszę je po stronie strat,
swoją prawdę chciałbym znaleźć sam.

2.

W drogę, bez drogowskazów,
w drogę, po własny los!
„Kłamiesz" powiedzieć światu,
w drogę...

Do przejścia mam tak wiele lat
drogami, które ledwie znam,
Nim wpiszę je po stronie strat,
swoją prawdę chciałbym znaleźć sam.

W drogę! Żegnajcie chłopcy!
W drogę! Już na mnie czas.
Słońce dla wszystkich wschodzi,
w drogę!

ЦЭЛАЕ ЯЙКА

Да габраўца прыйшоў госць. Гаспадыня зварыла яйка на пачастунак. Маленькі ўнучак прагнымі вачыма ўтаропіўся ў гэта яйка.

— Не глядзі так! — сказала гаспадыня. — Дзядзька не буйвал, каб з'есці ўсё яйка. Пакіне і табе.

У ШКОЛЕ

Настаўнік: — Сказ «конь бяжыць» пераўтвары ў пытальны сказ.

Пятрук: — Ці бяжыць конь?

Настаўнік: — Правільна. Цяпер пераўтвары пытанне ў загадны сказ.

Пятрук: — Но-о-о!

Курёзы

РЭКОРД У «ЖЫВАПІСЕ».

Амерыканскі мастак Дж. Дэвіс наўрад ці быў бы да гэтага часу вядомы ў ЗША, але цяпер да яго прыйшла слава — ён устанавіў «рэкорд», напісаўшы самую вялікую карціну ў свеце. У якасці «палатна» агульнай плошчай у 3.500 квадратных метраў ён выкарыстаў стаянку для аўтамашын ля музея выяўленчых мастацтваў у горадзе Філадэльфія. На карціну, якая з'яўляецца наборам каляровых палос, пайшло 2000 літраў фарбы. Мастак запэўнівае, што яго карціна захаваецца прынамсі пяць гадоў, нягледзячы на тое, што стаянку па-ранейшаму выкарыстоўваюць шматлікія аўтамашыны.

НЕ СПЯШАЙСЯ НА МОГІЛКІ

Па распараджэнню мэрыі Тулона на дарогах, што вядуць у горад, устаноўлены вялікія шчыты з наступным папярэджаннем: «Вадзіцель! Заязджаючы ў горад з хуткасцю 60 кіламетраў у гадзіну, ты можаш пазнаёміцца з нашай новай турмой. Калі хуткасць будзе 80 кіламетраў у гадзіну — трапіш у адну з нашых бальніц. Калі ж паедзеш яшчэ хутчэй — для цябе будзе зарэзервавана месца на могілках».

РЭДКІ ВЫВАДАК

Румынскія паляўнічыя Т. Брэшвелян і С. Падару знайшлі рэдкі вывадак ваўчанят у павеце Бістрыца-Нэсэуд. Ва ўсіх ваўчанят пярэднія лапкі і грудзі белай шэрсці, што вельмі рэдка назіраецца ў ваўкоў. Ваўчанят кормяць з сосак, яны ўзяты пад кантроль спецыялістаў. Цікава, што пасля адстрэлу ваўчыцы, паляўнічыя знайшлі ваўчанят у глыбокай барсуковай нары. Каб дабрацца да вывадка, ім давялося прарыць сапраўдны тунель.

Смяюцца з намі

Робячы з мухі слана, не забывай, што ён можа цябе растаптаць.

© PDF: Kamunikat.org 2020
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020